16 ԱՊՐԻԼ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 72 (2757)

Ազգ
Azg
armenian daily

ԱՄՆ 167 կոնգրեսականներ կոչ են արել Բուշին՝ ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ 167 կոնգրեսականների անունից նախագահ Ջորջ Բուշին հղված նամակում կոչ է արվում նրան՝ ապրիլի 24-ի հիշատակության ուղերձում պաշտոնապես ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը: ԱՄՆ Կոնգրեսի հայկական հարցերով հանձնախմբի համանախագահներ Ջո Նոլենբերգի ու Ֆրենկ Փալոունի երեկ հրապարակած նամակը, նախորդ տարվա համեմատ, հինգ ստորագրությամբ ավելի է:

Կոնգրեսականների նամակում մասնավորապես ասված է. «1915 թվականին հայ ժողովրդի հանդեպ իրականացված չարագործությունն ապրիլի 24-ի Ձեր ուղերձում պաշտոնապես ցեղասպանություն ճանաչելով՝ դուք տուրք կտաք ԱՄՆ-ի պատմական առաջատարությանը եւ կհիշեցնեք աշխարհին այն ժողովրդավարական ու մարդասիրական արժեքների մասին, որոնց վրա հիմնված է մեր երկիրը»:

Անցած տարի իր ուղերձում նախագահ Ջ. Բուշը Հայոց ցեղասպանությունը որակեց պարզապես «սպանություն», հետագայում մեծացրեց ճնշումը Թուրքիայի վրա՝ ընդունելու «ցեղասպանություն» տերմինը, սակայն, չգնաց այնքան առաջ, որքան միջազգային հանրությունը, մասնավորապես Ֆրանսիան, Իտալիան, Բելգիան եւ Վատիկանը, որոնք բոլորն էլ ինչպես հարկն է ճանաչել են Հայոց ցեղասպանությունը:

Սահմանադրական դատարանը գործի քննությունը հասցրեց մինչեւ վերջնաժամկետ

Եզրակացությունը պետք է լինի այսօր

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Երեկ առավոտյան, մինչ ՍԴ նիստի սկիզբը, ԱԺ շենքի առաջ փոքրիկ բազմություն էր կանգնած՝ հավասարապես բաղկացած ոստիկաններից եւ ինչ-որ մարդկանցից, որոնցից մեկ-երկուսը, որքան էլ անհեթեթ լիներ, ծաղիկներ էին բռնել:

Նախորդ նիստերից երեկվա նիստը հենց սկզբից տարբերվեց եւս մեկ անակնկալով. դատարան էր եկել նաեւ ինքը՝ դիմումատու Ստեփան Դեմիրճյանը: Դահլիճում էլ, ի դեպ, ազատ տեղ չկար:

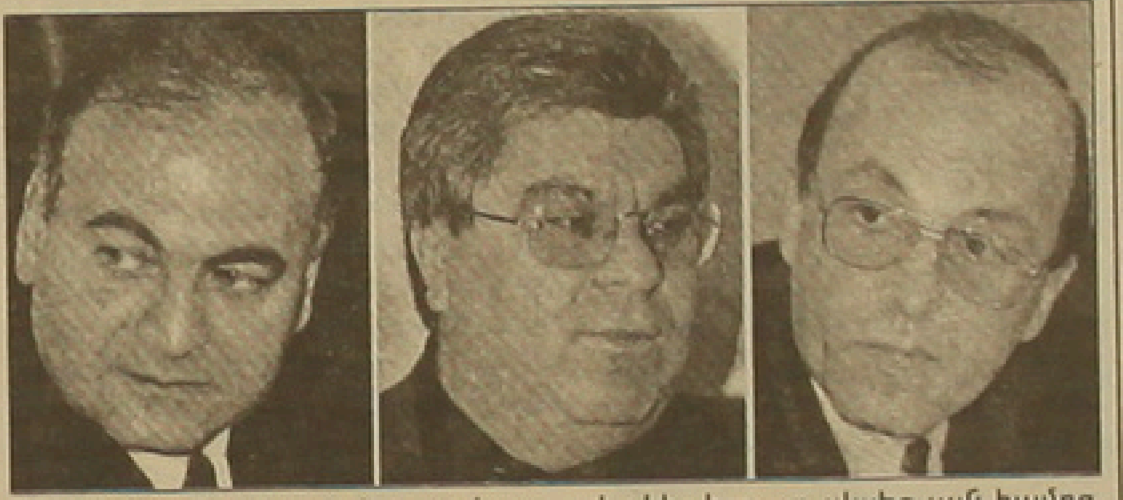

Նիստն սկսվեց: Նախ, ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանը, ՍԴ անդամ Ալվինա Գյուլումյանի կարգավիճակի հետ կապված նշեց, որ նրա լիազորությունները դեռեւս սահմանված կարգով չեն դադարեցվել: Բացի այդ, տկն Գյուլումյանը դեռ չի կարող իրականացնել Եվրադատարանի անդամի գործառույթներ, քանի չի երդվել:

Դատարանն այնուհետեւ անցավ կողմերի եզրափակիչ ելույթներին:

Ստեփան Դեմիրճյանի ներկայացուցիչ Աշոտ Սարգսյանն իր եզրափակիչ ելույթը սկսեց այն համոզվածությամբ, որ սահմանադրություն ընդունելով եւ միջազգային փաստաթղթերի միանալով հայ ժողովուրդը հավաստել է իր նվիրվածությունը ժողովրդավարության ու բարձր արժեքներին:

Տես ▸ էջ 2

Մոսուլում, Էրբիլում եւ Քիրքուքում «գրպանային» բախումները շարունակվում են

Երեկ նախագահ Ջորջ Բուշը հայտարարեց, որ Իրաքում իր երկրի հաղթանակը հստակ է, սակայն դեռեւս ամբողջական չէ: Կարծես հաստատելու համար նրա վերջին խոսքը, երեկ հյուսիսային 3 քաղաքներում՝ Մոսուլում, Էրբիլում եւ Քիրքուքում նոր թափով շարունակվեցին սահմանափակ ընդհարումները ամերիկյան զորքերի հետ: Դժվար է ասել, թե նման բախումները Սադդամ Հուսեյնի հետեւորդների կողմի՞ց են կազմակերպվում: Հատկանշական է Մոսուլում տեղի ունեցած բախումը, երբ տեղի թուրքմեն բնակիչների եւ եկվոր քրդերի միջեւ բախմանը միջամտելու եկած ամերիկյան զինվորների վրա կրակ բացվեց, որի հետեւանքով սպանվեց 12 եւ վիրավորվեց 100 մարդ, այդ թվում ամերիկացի զինվորներ:

Հատկանշական է նաեւ երեկ Տիկրիտ քաղաքում տեղի ունեցած ցույցը, որտեղ ամբոխը հաղթանակ եւ Սադդամի վերադարձն էր պահանջում...

Մյուս կողմից, Բասրա քաղաքի օրինակով ամերիկացիները Բաղդադում սկսել են հավաքագրել նախկին քաղաքային ոստիկանական ուժերին եւ փորձեր անել քաղաքում կարգուկանոն հաստատելու: Այդ ուժերի գլխավոր թշնամին ամեն տեսակի կողոպտիչներն ու ավազակներն են, որոնք փորձում են շարունակել իրենց գործը, սակայն այս անգամ հանդիպելով զինված բնակիչների կրակին:

Չալաբին չմասնակցեց համաիրաքյան ժողովին

Իրաքի ապագա կառավարությունը գլխավորելու մեծ հավանականություն ունեցող Մոհամադ Չալաբին, որ հանդիսանում է մինչեւ վերջերս վտարանդիության մեջ գործող Իրաքի ազգային կոնգրեսի նախագահը, չմասնակցեց երեկ Ան Նասիրյա քաղաքում ամերիկացիների միջոցով գումարված համաիրաքյան ժողովին՝ դրանով արտահայտելով իր դժգոհությունը Մ. Նահանգների հետսադդամյան քաղաքականությանը:

Ժողովին մասնակցում էին Իրաքի գրեթե բոլոր ազգային, կրոնական ու քաղաքական շրջանակները ներկայացնող պատվիրակներ՝ բացառությամբ նախապես իշխող «Բաաս» կուսակցության: Ժողովի մասնակիցների գլխավոր պահանջը երկրում կարգուկանոնի վերահաստատումն է եւ իրաքյան ազգային կառավարության շուտափույթ կազմությունը: Ժողովի ընթացքում հենց Նասիրիայում եւ իրաքյան այլ քաղաքներում տեղի էին ունենում ցույցեր՝ հստակ կարգախոսով՝ «Ամերիկացիները պետք է հեռանան»: Ցույցերի մասնակիցները արեւմտյան լրագրողներին բացահայտորեն ասում էին. «Ամերիկացիների առաքելությունն այս երկրի ազատագրումն էր Սադդամի վարչակարգից: Այժմ, երբ դա տեղի է ունեցել, նրանք պետք է հեռանան»:

Մոսկվան քննադատել է Վաշինգտոնի դիրքորոշումը Սիրիայի նկատմամբ

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մոսկվան բացասական է գնահատում ամերիկյան ղեկավարների մեղադրանքները Սիրիայի հասցեին, հաղորդում է «Ինտերֆաքսը»: «Մենք բերահավատությամբ ենք վերաբերվում Վաշինգտոնի՝ ժամանակին հասցեագրվող մեղադրանքներին»,- երեքշաբթի հայտարարել է բարձրաստիճան աղբյուրը Ռուսաստանի ԱԳՆ-ից: Մեկ ուրիշ ռուս դիվանագետ նշել է, որ նման հայտարարությունները «չեն նպաստում Իրաքում իրադրության նորմալացմանը եւ ամբողջությամբ վերցրած իրադրության կայունացմանը տարածաշրջանում, ներառյալ արաբա-իսրայելական կարգավորումը»:

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Թ. Դեվիս. «Ղարաբաղյան կարգավորումը չափազանց դժվար խնդիր է»

ԲԱՔՈՒ, 15 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Պաշտոնական այցով Բաքվում գտնվող Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովում ղարաբաղյան հակամարտության գծով զեկուցող Թերրի Դեվիսը հանդիպումներ է ունեցել Ադրբեջանի խորհրդարանի խոսնակ Մուրթուզ Ալեսքերովի, արտգործնախարար Վիլայաթ Գուլիեւի, Ադրբեջանի նախագահի ղարաբաղյան հարցով հատուկ ներկայացուցիչ Արազ Ազիմովի եւ վեհաժողովում Ադրբեջանի պատվիրակության անդամների հետ:

Ըստ ադրբեջանական «525-րդ» թերթի, հանդիպումներից հետո Դեվիսն ասել է, որ ղարաբաղյան հակամարտության գոտի իր այցը պետք է ընկալվի որպես ԵԽ-ի մեծ հետաքրքրվածություն հակամարտության լուծմամբ: Դեվիսը համաձայնել է հանդիպումների ընթացքում հնչած այն կարծիքի հետ, որ հակամարտության կարգավորումը բարդ խնդիր է եւ հույս է հայտնել, որ իր զեկույցը կօգնի կարճ ժամանակում լուծում գտնելուն: Դեվիսն ասել է, որ այցի արդյունքների հիման վրա մտադիր է անաչառ զեկույց պատրաստել այդ ձգձգված հակամարտության մասին:

Երեկ Դեվիսը հանդիպումներ է ունեցել Լեռնային Ղարաբաղի «ադրբեջանական համայնքի» ներկայացուցիչների հետ, որի ժամանակ վերջիններս հյուրին տեղեկացրել են ղարաբաղյան հակամարտության «պատմությանը եւ ծագման պատճառներին», ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակում բանակցային գործընթացներին եւ հիշեցրել, որ 1992 թ-ին ստեղծված Մինսկի խումբը հակամարտության շահագրգիռ կողմ ճանաչել է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի եւ՛ հայկական, եւ՛ ադրբեջանական համայնքներին: Նրանք Դեվիսին ներկայացրել են Ղարաբաղի քարտեզը, 1989 թ-ին Լեռնային Ղարաբաղում անցկացված մարդահամարի արդյունքները, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի «չկիրառված» չորս բանաձեւերի տեքստերը եւ գրականություն այն «հանցագործությունների մասին, որ կատարել են հայ ահաբեկիչները 19-րդ եւ 20-րդ դարերում»: Նրանք Դեվիսի ուշադրությանն են ներկայացրել Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի՝ հայերի եւ ադրբեջանցիների էթնիկական անհամատեղելիության մասին արտահայտությունը, այն վիրավորանք որակելով ադրբեջանական ժողովրդի համար: Ըստ նրանց, Լեռնային Ղարաբաղին կարող է տրվել ինքնավարություն Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության շրջանակում, որտեղ հայերն ու ադրբեջանցիները կունենան հավասար իրավունքներ: Նրանք անթույլատրելի են համարել հայերին Լաչինով միջանցք տրամադրելու «պնդումը», նշելով, որ այդ միջանցքը կարող է անցնել նախկին Լաչինի եւ Քելբաջարի շրջանների հատման սահմանով: Դեվիսը հավաստիացրել է, որ ղարաբաղյան հակամարտության մասին ներկայացված բոլոր աստեղծները տեղ են գտնելու իր պատրաստելիք զեկույցում:

Վաղը Թերրի Դեւիսը կժամանի Հայաստան

Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի ԼՂՀ հարցերով զեկուցող Թերրի Դեւիսը ապրիլի 17-ին երկօրյա այցով կժամանի Հայաստան:

Այցի ընթացքում նախատեսված են հանդիպումներ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, ՀՀ ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի, խորհրդարանի խմբակցությունների, ԵԽ ԽՎ հայաստանյան պատվիրակության, պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի, արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանի հետ:

Թերրի Դեւիսը կհանդիպի նաեւ Ադրբեջանից բռնագաղթված փախստականների հետ:

Ապրիլի 18-ին այցի արդյունքները կամփոփվեն մամուլի ասուլիսով:

ՀՀ ԱԺ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Քոչարյանն ու Ալիեւը կհանդիպե՞ն Սանկտ Պետերբուրգում

Ռուսաստանի Դաշնության խորհրդի նախագահ Սերգեյ Միրոնովի հրավերով եռօրյա պաշտոնական այցով ապրիլի 13-16-ը Մոսկվայում գտնվող ՀՀ ԱԺ պատվիրակությունը հանդիպումներ ունեցավ ՌԴ Պետդումայի նախագահ Գենադի Սելեզնյովի, Դաշնության խորհրդի նախագահ Սերգեյ Միրոնովի, պետական այլ պաշտոնյաների հետ:

ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի գլխավորած պատվիրակության հիմնական առաքելությունը հայ-ռուսական տնտեսաքաղաքական կապերի ամրապնդման մի վերջին ջանք կարելի է համարել, քանի որ երրորդ գումարման Ազգային ժողովը ընդամենը մի քանի շաբաթից ավարտում է առաքելությունը: Իսկ ջանքը կարելի է համարել հաջողված այն առումով, որ հանդիպումների եւ զրույցների ընթացքում մեկ անգամ եւս ամրագրվեց ռազմավարական համագործակցության ամրապնդման անհրաժեշտությունը:

Գ. Սելեզնյովի հետ հանդիպմանը շոշափվեցին միջխորհրդարանական համագործակցության խնդիրներ: Կողմերը գոհունակություն հայտնեցին աշխատանքների ընթացքից՝ շեշտելով միջխորհրդարանական համաժողովի՝ մարտին Մոսկվայում կայացած վերջին նիստի հաջող արդյունքները:

Դաշնության խորհրդի նախագահ Ս. Միրոնովի հետ հանդիպման ժամանակ կողմերն անդրադարձան խնդիրների ավելի լայն շրջանակի: Մասնավորապես, ռուսական կողմին հետաքրքրում էին Հայաստանի խորհրդարանական ընտրությունների նախապատրաստման ընթացքը եւ ղարաբաղյան կարգավորման խնդիրը: Վերջինի մասին հետաքրքրական հայտարարություն արեց Ս. Միրոնովը: Համաձայնելով, որ թե Հայաստանի, թե Ադրբեջանի համար 2003 թ. ներքին քաղաքական զարգացումների տարի է, նա, այնուամենայնիվ, հույս հայտնեց, որ նախագահներ Քոչարյանը եւ Ալիեւը թերեւս հնարավորություն կունենան եւս մեկ անգամ հանդիպել նախքան տարեվերջ, հնարավոր է, Սանկտ Պետերբուրգի 300-ամյակի տոնակատարությունների ընթացքում:

Չշրջանցվեց նաեւ Իրաքի թեման: Ա. Խաչատրյանը նշեց, որ Հայաստանին հարցն անհանգստացնում է նախ եւ առաջ այն պատճառով, որ այնտեղ բազմաթիվ հայեր են բնակվում, եւ որ այդ երկիրը Հայաստանից բաժանվում է ընդամենը 300 կմ-ով, այսինքն, որեւէ աղետ կարող է անմիջական ազդեցություն ունենալ Հայաստանի եւ կովկասյան տարածաշրջանի վրա:

Ս. Միրոնովն իր հերթին նշեց, որ ակտիվ ռազմական փուլից հետո Իրաքում կատարվողը անհասկանալի գործընթաց է, եւ այդ երկրի վերականգնումը անհնար է առանց ՄԱԿ-ի եւ մասնավորապես Անվտանգության խորհրդի, այսինքն՝ նաեւ Ռուսաստանի անմիջական մասնակցության:

Պրն Միրոնովն անդրադարձավ նաեւ «Գույք պարտքի դիմաց» միջպետական պայմանագրին: Նշվեց, որ միջազգային պրակտիկայում նախադեպը չունեցող այս գործարքը մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել, եւ որոշ երկրներ ուսումնասիրում են փորձը՝ հետագայում կիրառելու նպատակով:

Ապրիլի 16-ին ՀՀ ԱԺ պատվիրակությունը կվերադառնա Երեւան:

ՌՈՒԶԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ
Մոսկվա

Ընթացիկ

«Պետականամետությունը, որ հայրենասիրություն է, «շփոթվում» է իշխանամետության հետ»

ՀՌԱԿ շրջանակներ ստեղծվեցին Գորիսում եւ Կապանում

ՀՌԱԿ Գորիսի շրջանակի ստեղծման առաջին պատգամավորական ժողովի օրակարգի հաստատումից, մանդատային ու հաշվիչ հանձնաժողովների, խմբագրական խորհրդի առաջադրումից ու ընտրությունից հետո ելույթ ունեցավ ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Նա ուշադրության արժանացրեց այն արձանագրումը, որ 1991 թ.-ից կանոնավորապես գործող ՀՌԱԿ Սյունիքի ակումբը լուրջ կառույց է, որի հիմնական կորիզը ոչ միայն պահպանվել է, այլեւ զգալիորեն մեծացել՝ առավել մեծացնելով ինտելեկտուալ գործակիցը, եւ որ արդեն հասունացած անհրաժեշտություն է Գորիսի ենթամարզի շեշտակիորեն շատացող ակումբների գործունեությունը համակարգելն ու կոորդինացնելը՝ կուսակցության շրջանակ ստեղծելը:

Ռ. Միրզախանյանը խոսեց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ՀՌԱԿ ծրագրի, մարտի 27-ին ստորագրված հայ-ռուսական տնտեսական բազմաճյուղ սերտացում ենթադրող համագործակցության պայմանագրի մասին:

- Նախատեսված մեծածավալ ներդրումային ծրագրերի առաջին իսկ շարժերն արդեն առկա են: Գործնական ուշադրության կիզակետում առաջին հերթին կհայտնվեն հանրապետության հեռավոր մարզերն ու գյուղերը: Մոտակա ծրագիր է հանրապետության բազմաթիվ դպրոցներում ստեղծել ժամանակակից համակարգչային դասարաններ: Հաղորդակցման արդի պայմաններում այլեւս չի կարելի հանդուրժել, որ հայ շնորհալի երեխան ունենա թերզարգացման բարդույթ:

Գյուղատնտեսության մեջ ներդրումները հիմնված կլինեն կիրառական գիտության գործնական, ոչ ժամանակավրեպ կիրարկումների վրա: Կուսակցության փորձը վկայում եւ հուշում է, որ ցանկացած հիմնավոր ձեռնարկում կյանքի կոչելու համար անհրաժեշտ է, որ այն քաղաքականապես պաշտպանված լինի, ունենա գործադիր իշխանության երաշխիքային լծակը, հակառակ պարագայում, որպես օրինաչափություն, կկողոպտվի, փաստեց ՀՌԱԿ ատենապետը:

Առաջիկա խորհրդարանական ընտրությունների հետ կապված, Ռ. Միրզախանյանն անդրադարձավ կուսակցության համամասնական ցուցակի առաջին տեղերը զբաղեցնող գործիչների, կուսակիցների քաղաքացիական նկարագրին ու ծավալած քաղաքական, հասարակական ու աշխատանքային գործունեությանը. «Ցուցակի 4-րդ հորիզոնականը զբաղեցնում է ձեր համաքաղաքացի, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ, ՀՊՃՀ-ի Գորիսի կրթահամալիրի տնօրեն Յուրա Սաֆարյանը: Ձեզ ներկայացել է ցանկալի հնարավորություն՝ առաջիկա ԱԺ-ում ունենալ սկզբունքային, մտավորական պատգամավորի»:

Ձեւավորվեց ՀՌԱԿ Գորիսի շրջանակը: Ատենապետ ընտրվեց Յուրա Սաֆարյանը:

Նույն օրը ՀՌԱԿ պատվիրակությունը եղավ Կապանում: ՀՌԱԿ Կապանի ակումբի ատենապետ, քաղաքապետի տեղակալ Նորիկ Հարությունյանի բացման խոսքից, պատգամավորական ժողովի օրակարգի կանոնադրական մասից հետո ներկաներին իր խոսքն ուղղեց ՀՌԱԿ ատենապետը: Նա նախ շնորհավորեց կապանցիներին՝ ՀՌԱԿ հոբելյանական՝ 10-րդ շրջանակի ստեղծման առիթով: Հետո, բնականաբար, զրույցի առանցքում հայտնվեց առաջիկա խորհրդարանական ընտրության թեման. «Վաղուց արդեն ժամանակն է, որ մեր ժողովուրդն ունենա քաղաքակիրթ պատշաճ մակարդակի, օրենսդրական լուրջ ու նպատակամետ աշխատանքի ունակ խորհրդարան եւ ոչ այնպիսին, որի յուրաքանչյուր հերթական սխալն ուղղելու համար այլեւս պիտի շատ ուշ լինի կամ այն պիտի փոխհատուցվի ժողովրդի, առանց այն էլ չեղած բարեկեցության կտրուկ անկումներով: Քրեական «փարթամ» կենսագրությամբ ու դիպուկ մականուններից ազատագրվել չկարողացող մարդկանց ու նրանց հովանավորներին, պարզ է, հաճո չպետք է լիներ հստակ ու ազնիվ գաղափարախոսությամբ ռամկավարների ընկերակցությունը: Ընձեռված է կրկին չսխալվելու եւ երկրի իսկական ու արժանի տերը լինելու հնարավորությունը»:

Ելույթից հետո մտքերի հետաքրքրական փոխանակություն ծավալվեց: Մեծ էր ռեզոնանսը «ՀՌԱԿ-ը հպարտ միայնության մեջ առաջիկա ցանկալի հաջողությունը փշրելու վտանգ չունի՞» հարցի: Ռ. Միրզախանյանը նկատեց. «Կուսակցությունը միշտ էլ դաշինքներ ստեղծելու ջատագովներից է, բայց ոչ՝ անբնական, հընթացս ձեւավորված, անվստահելի լիդերներով միավորումներին կույր անդամակցելու: Մենք չէինք կարող ընկերակցել այն կուսակցություններին, որոնք ավանդական կուսակցությունների գործունեությանը փականք դնելու արգահատելի փորձ ու սովորույթ ունեն: Ես էլ լավատես մարդ եմ, բայց երբ լավատեսությունը դատարկ է, այն կարող է ընդհուպ շատ վտանգավոր լինել: Կուսակցության դարավոր պատմությունը հուշում է, որ ամենացանկալի դաշնակիցն ունի եւ այդ դաշնակիցը ժողովուրդն է»:

Երիցս շահարկված իշխանամետության առնչությամբ ՀՌԱԿ ատենապետը շեշտադրեց. «Մեր կուսակցությունը պառլամենտական աշխատանքի լուրջ փորձ ունի 1918 թ. սկսյալ: Հեղափոխություններ հրահրելը մեր ձեռագիրը չէ եւ ոչ էլ «համարձակ» լուսանք-հայհոյանքներով էժան հեղինակություն փախցնելը՝ մեր գործելաոճը: Այնպես որ, պետականամետությունը, որ հայրենասիրություն է, «շփոթվում» է իշխանամետության հետ»:

Ըստ օրակարգի, ձեւավորվեց եւ ՀՌԱԿ Կապանի շրջանակը: Մի խումբ նորագիրներ համալրեցին տեղի ակումբի շարքերը: Ատենապետ ընտրվեց Նորայր Հարությունյանը:

Հաջորդ օրը՝ ապրիլի 15-ին Սիսիան քաղաքում տեղի ունեցավ Սյունիքում թվով երրորդ, Սիսիանի շրջանակի պատգամավորական ժողովը: Զեկույցով հանդես եկավ Ռ. Միրզախանյանը, ընտրվեց վարչություն՝ ղեկավարությամբ Լեւոն Ավագյանի, իսկ վերջում հանձնվեցին տոմսեր, եւ 45 նորագիրներ կատարեցին երդման արարողություն՝ անդամագրվեցին ՀՌԱԿ-ին:

ՀՌԱԿ ատենապետ Ռ. Միրզախանյանը եւ փոխատենապետ Հ. Առաքելյանը հանդիպումներ ունեցան Գորիսի քաղաքապետ Ն. Ոսկանյանի, Կապանի քաղաքապետ Ա. Կարապետյանի հետ:

Նրանց ընդունեց եւ Սյունիքի մարզպետ էդ. Բարսեղյանը: Զրույցը գործնական էր:

ԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Գորիս

Սահմանադրական դատարանը գործի քննությունը հասցրեց մինչեւ վերջնաժամկետ

Սկիզբը՝ էջ 1

Այն, որ ասվածից անմիջապես հետո եւ էլի քանիցս Աշոտ Սարգսյանն անդրադարձավ ԵԱՀԿ դիտորդների եզրակացություններին ու մեջբերումներ կատարեց, կանխատեսելի էր այնքանով, որ տարօրինակ կլիներ առնվազն, եթե այդպես չլիներ: Միջազգային դիտորդների եզրակացությունը հիշատակելով՝ Աշոտ Սարգսյանը եզրակացրեց, թե մեր պետությունն այս ընտրություններում չկարողացավ ապահովել իր քաղաքացիների ընտրելու եւ ընտրվելու իրավունքը: Ուստի այսուհետեւ Սահմանադրական դատարանից է կախված՝ Հայաստանը պատմության մեջ կմնա որպես քաղաքակրթության մա՞ս, թե՞ վերջնականապես կվերածվի բռնապետության:

Նախագահական ընտրությունների 2 փուլերն էլ, ըստ ելույթի, նախապատրաստվել ու անցկացվել են ծրագրված խախտումներով եւ կարեւորը դրանց ծանրությունն ու չափերն են: Եվ հետաքրքրական էր, որ, համաձայն Աշոտ Սարգսյանի, այդ խախտումներն արդեն «դատաքննությամբ հաստատված են, փաստված»: Նույն պաթետիկ եւ սուբյեկտիվ դատողություններով Աշոտ Սարգսյանը ոչ միայն խոսեց ԿԸՀ-ի կատարած-չկատարածի, այլեւ ԶԼՄ-ների լուսաբանումների օբյեկտիվությունից: Պրն Սարգսյանը խոսեց քվեաթերթիկ լցնելու հանգամանքի նկատմամբ անուշադրությունից, ԿԸՀ «դպրոցական» թվաքանությունից, իրավապահների թերացումներից, ընտրության սկզբունքներից, խախտումների համատարած բնույթից, կալանքներից, տուգանքներից: Ստեփան Դեմիրճյանի ներկայացուցիչը հիմնական շեշտադրում կատարեց թեկնածուներից մեկի իրավունքները խախտելու հանգամանքի վրա: Հատկապես ընդգծվեց, որ խախտումներ են տեղի ունեցել նաեւ քարոզչության շրջանում, եւ դրանք էապես կարող էին ազդել ընտրությունների արդյունքների վրա:

Իր թվարկած դատողությունների եւ «դատաքննությամբ փաստված» (ե՞րբ էր իմացել այդ մասին՝ չիմացանք- Ա. Հ.) հանգամանքների հիման վրա Աշոտ Սարգսյանը եզրակացրեց, որ տեղի ունեցած խախտումների եւ կեղծիքների ծրագրվածությունը հնարավորություն չի տալիս վերականգնելու ընտրությունների իրական արդյունքը:

Մի որոշ ժամանակ էլ յուրօրինակ թվաքանությամբ փորձելով հիմնավորել նախագահական ընտրությունների ժամանակ հրապարակված ընտրողների ընդհանուր եւ մասնակիցների թվերի ուռճացվածություն ասվածը՝ Աշոտ Սարգսյանն ընդհանրացրեց, որ ՍԴ-ին ուղղված իրենց խնդրանքի հիմնավորվածությունն առկա է եւ բավարար ընտրություններն անվավեր ճանաչելու համար:

Խոսեց նաեւ Ստեփան Դեմիրճյանի մյուս ներկայացուցիչ Վիկտոր Դալլաքյանը: Պրն Դալլաքյանի խոսքը զգալի տարբեր էր Աշոտ Սարգսյանի ելույթից: Այն «բերնեբերան» լիքն էր աֆորիզմներով, ասացվածքներով, մեջբերումներով (Ռոբերտ Քոչարյանից, Արտակ Սահրադյանից, լորդ Ռասելից մինչեւ ՍԴ նախագահ): Պրն Դալլաքյանն անդրադարձավ, ինչպես կարելի է ենթադրել, իր սիրած թեմային, մասնավորապես թե ինչու ԼՂՀ մեկ քաղաքացի ստացել է ընտրվելու իրավունք, մինչդեռ մյուսները չեն էլ մասնակցել ընտրություններին: Ընդհանուր հումորով հարուստ ելույթը Վիկտոր Դալլաքյանն ավարտեց ՍԴ անդամներին շնորհակալություն հայտնելով:

Վիճակագրական տվյալների մասնագիտական էքսկուրս կատարեց Ստեփան Դեմիրճյանի վերջին ներկայացուցիչ պրն Մանասերյանը:

Սրանով դիմող կողմն ավարտեց իր ելույթը:

Պատասխանող կողմը, հանձին Տիգրան Մուկուչյանի, սկսեց իր ելույթը՝ նախորոք ՍԴ անդամներին եւ դիմող կողմին տրամադրելով այն բոլոր նյութերը, որոնց հիման վրա պատրաստված էր ելույթը: Բավականին ձանձրալի եւ երկարատեւ խոսքով Տիգրան Մուկուչյանը ընտրատարածք առ ընտրատարածք անդրադարձավ բոլոր փաստաթղթերին եւ նյութերին, որոնցում, ըստ պատասխանող կողմի, առկա են էական բացթողումներ, սխալներ, կեղծիքներ: Մասնավորապես, որոշ արձանագրություններում չկա հստակ կարծիք, որոշ բողոքներ ներկայացվել են ընտրություններից 2 օր հետո, առանց քվեարկության օրը հստակ կարծիք նշելու, կամ կեղծ ստորագրություններով, սխալ նշումներով արձանագրություններ եւ այլն:

Մինչ պրն Մուկուչյանը ներկայացնում էր իր դիտարկումներն ըստ ընտրատարածքների եւ տեղամասերի, Ստ. Դեմիրճյանի որոշ համախոհներ լքեցին դահլիճը: Նշենք, որ Ստ. Դեմիրճյանի ներկայացուցիչներ Աշոտ Սարգսյանը եւ Վիկտոր Դալլաքյանը նրա ելույթի հենց սկզբից դատարանի դահլիճում չէին:

Պատասխանող կողմի ելույթի ավարտից հետո ՍԴ անդամ Վալերի Պողոսյանը միջնորդեց, որպեսզի ԿԸՀ-ն դատարանին ներկայացնի վստահված անձ գրանցելու բոլոր հայտերը: Հիմնավորումն այն էր, որ արձանագրություններ եւ դիմումներ ստորագրած որոշ վստահված անձանց կապակցությամբ հարց է առաջացել՝ իրականում նրանք գոյություն ունեցե՞լ են, թե՞ ոչ: Որոշվեց, որ մինչեւ ժամը 5:30 ԿԸՀ-ն կներկայացնի պահանջվող բոլոր հայտերը, որոնք մինչեւ այսօր առավոտյան կուսումնասիրվեն՝ ժամը 10-ին նիստը շարունակելու համար:

ԱԶԳԱՅԻՆ-ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

Ավագ չորեքշաբթի

Ավագ չորեքշաբթին Հիսուսի վերջին խաղաղ օրն էր: Նա այդ օրը տաճար չգնաց, քանզի իր ասելիքներն արդեն ասել էր նախորդ օրը: Ավագ չորեքշաբթի երկու խորհրդավոր դեպք կատարվեց: Առաջինը Հուդայի մատնությունն էր, երբ 12 առաքյալներից մեկը՝ Հուդա Իսկարիովտացին, գնաց քահանայապետի մոտ եւ ասաց. «Ի՞նչ կկամենայիք ինձ տալ, եթե ես նրան մատնեմ»: Հուդային 30 արծաթ դրամ խոստացան: Երկրորդ դեպքը Հիսուսի օծվելն էր մեղավոր կնոջ կողմից:

Ժողովրդի մեջ Զատիկի կարեւոր նախապատրաստական աշխատանքները սկսվում էին չորեքշաբթի օրվանից: Չորեքշաբթին չիք էր կոչվում: Տունը, բակը, ամեն ինչ մաքրում էին, լողանում: Կարծում էին, թե մաքրությամբ ազատվում են ամեն չարիքից: Շատերը գնում էին սրբատեղի՝ իրենց տանջող ցավերը չիք չորեքշաբթու հետ այնտեղ թողնելու համար: Կարնոհայերը կեսգիշերին «ցավիս վերջ» էին ասում եւ մինչեւ մյուս օրվա ժամերգություն լուռ մնում՝ վստահ, որ չիք չորեքշաբթին իր հետ ցավերը կտանի: Լոռիում մի քանի ձու էին ներկում՝ «չքի աչքը հանելու համար», ինչպես նաեւ եղունգների մեջտեղից գիծ էին քաշում, որ իրենց «գործը կիսատ-պռատ չմնա, ոչ էլ իրենց բախտն ուրիշին գնա»: Զանգեզուրում այդ օրն էին «աղում-չքում» վնասատուներին՝ բարձրաձայն դրանց չիք-չիք ասելով:

Ավագ չորեքշաբթի գիշերը սատանաներն ամենից շատ էին վախենում մարդկանցից: Այդ օրը բոլորը տանը դնում էին մաքրենու ճյուղեր, որ դրա ճյուղերը պատառոտեն գիշավոր սատանային, զառիթափներում փայտ էին վառում, ծննդկանի վերմակի չորս բոլորը ասեղներ էին շարում եւ հսկում, որ չարերը չմտնեն: Նույն նպատակով հագուստին ասեղներ էին ամրացնում, տան շեմին սուր առարկաներ դնում:

Մարաշցիներն այդ օրը դաշտերից հավաքում էին «խուրուկ» կամ «նվակ» խոտերը, եփում եւ ուտում: Կարծում էին, թե Մեծ պասի ընթացքում մարդկանց ճարպերը հալվում են, իսկ վերջին կտոր ճարպն էլ հալվում է «խուրուկ» ուտելուց հետո:

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ կոլեկտիվը խոր վշտով հայտնում է ընկերության տրանսպորտի բաժնի պետ

ԱՐՄԵՆ ԱԲՈՎՅԱՆԻ

մահվան մասին եւ ցավակցում նրա ընտանիքի անդամներին ու հարազատներին:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան [illegible] տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ»-ի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Սողանքների հիմնական տեղաշարժերը կլինեն ապրիլի վերջին, մայիսին ու հունիսին

Զգուշացնում է գիտնականը

Սողանքագետ Ռուբեն Յաղոյանը նոր է վերադարձել Լոռու եւ Տավուշի մարզեր գործուղումից: Հանրապետության ողջ տարածքն ընդգրկած հեղեղումներն արթնացրել են նիրհող, ակտիվ կամ կիսաակտիվ սողանքները, որոնք արդեն իսկ հասցրել են զգալի վնասներ պատճառել: Ձնհալի առատ ջրերը հեղեղել, փխրեցրել են սողանքների ամրությունը պահող լեզվակները, հանել դրանք հավասարակշիռ դիրքից: «Այն, ինչ մինչ հիմա կատարվել է, դեռ ստվերներ են: Սողանքների հիմնական, մեծածավալ տեղաշարժերը կլինեն ապրիլի վերջին, մայիսին եւ հունիսին», կանխատեսում եւ նախազգուշացնում է գիտնականը:

Գեոէկոլոգները հաշվարկել են, որ սարերի ձյունը մինչեւ հալվում է, մերկացնում է լանջերը՝ 1-1,5 ամիս է տեւում: Այդ ընթացքում ջուրը ներծծվում է լեռան մեջ, ծանրացնում եւ թուլացնում առանց այդ էլ խախուտ հատվածները: Այս տարի տեղումների քանակը բազմապատիկ ավելի էր, նույնչափ հավանական են անկանխատեսելի իրողությունների առկայությունն ու զարգացումը: Նման առատ ձնհալ ու խոնավություն արձանագրվել է մեկ էլ 70-ական թթ. վերջերին, բայց այն ժամանակ մինչ փորձանքը, Դիլիջանից, օրինակ, 350 տուն տեղափոխվեց անվտանգ գոտի:

Տեղաշարժերի երեւույթներ սպասվում են եւ Լոռու, եւ Տավուշի մարզերում, եւ Վայքում, եւ Սիսիանում ու Գորիսում: Ըստ գիտնականի, աշխուժացել են նույնիսկ տասնամյակներ դադարած սողանքները: Լոռու մարզում այդպիսի գոտի է դարձել Մարց գետի հովիտը: Հեղեղումների հետ կապված գործողությունների կարեւոր կանգառներից մեկն այս տարածքն էր: Այստեղ երկրաբաններն ականատես եղան անթույլատրելի մի իրողության եւ՝ հենց սողանքի բերանին անգիտակ մեկը մասնավոր հիդրոկայան էր կառուցում: Գիտնականներն, իհարկե, իրենց պարտքը համարեցին զգուշացնել ծախողակ գործարարին՝ դադարեցնել շինարարությունը:

Ըստ Ռ. Յաղոյանի, վտանգավոր գործընթացներ են զարգանում հատկապես Դիլիջանում: Խորհրդային տարիներին այստեղ հակասողանքային հսկայական միջոցառումներ իրականացվեցին: Վերջին 15 տարվա ընթացքում ոչ հետազոտական, ոչ կանխատեսումների, ոչ էլ կանխարգելիչ որեւէ աշխատանք չի կատարվել: Նույն կերպ եւ Հաղարծնի, Օծունի, Թեղուտի, Սպիտակաջրի տեղամասերում: «Թումանյան» երկաթգծի կայարանից Ստեփանավան տանող ճանապարհահատվածը սողանքի հետեւանքով վնասվել է 6 քմ մակերեսով, 2 մ խորությամբ եւ անանցանելի դարձել հիմնական ճանապարհը: Սողանքի պատճառով փակվել է Մույթ եւ Փայահան համայնքները (Սյունիքի մարզ) կապող ճանապարհը: Միայն Աղստեւի հովտում 5 վտանգավոր տեղամաս կա:

Ֆիալետովո գյուղը հարուստ է տորֆային հանքավայրերով: Քչերը գիտեն, որ դրանք առաջացել են դարեր առաջ, սողանքի հսկա տեղաշարժի հետեւանքով: Փլուզված քարազանգվածը փակել է Աղստեւ գետի դեմը, արհեստական լիճ առաջացրել: Հետո այն չորացել է, ճահճացել եւ տորֆաբեր հողաշերտի վերածվել:

Նույնատիպ գործընթացների հետեւանք է նաեւ Դիլիջանի Պապանինո՝ 14-15 մ նստվածքով հանրահայտ թաղամասը: Այժմ արդեն հարթ տարածքում ժամանակին լիճ է եղել՝ Պապանինոյի լիճը, որը եւս սողանքի գրոհի արդյունք է: Հետաքրքրական է, որ դարերի ընթացքում ամրացած հողազանգվածի տակ, 70-ական թթ. 50-60 մ խորության վրա բուսական, կենդանական, մշակութային գոյությունների մնացորդներ են հայտնաբերվել: Ըստ հնագետների, դրանց տարիքն անցնում է 3 հազարամյակից: Եվ Ֆիալետովոյի, եւ Պապանինոյի տեղամասերի վրա այսօր էլ կախված է վտանգի սպառնալիքը: Ռոբերտ Յաղոյանը զգուշացնում է, որ անկման պատրաստ է նաեւ Դիլիջանի Կաղնի Խաչ տեղամասի սողանքը, որն առանց այդ էլ, առանց ձնհալի քայքայիչ գործունեության արդեն իսկ հագեցած է ավերիչ էներգիայով: Ցավալին այն է, որ սողանքային հատվածները մեծ են գետահովիտներին, իսկ հովիտներն իրենց բերրի տարածքներ, վաղուց զերբնակեցված են: Այսինքն՝ սողանքները սպառնում են ոչ միայն ճանապարհներին:

Ինչո՞ւ վերջին տարիներին կանխարգելիչ որեւէ միջոց չի իրականացվում: Չէ՞ որ խնդրին քաջատեղյակ են եւ վերին, եւ ստորին ատյաններում: Գիտնականը սրա վերաբերյալ սեփական բացատրությունն ունի: Ժամանակին խնդիրը եւ լրջորեն վերահսկվում էր, եւ տագնապի ահազանգերը ժամանակին էին հնչում: Այժմ դրա բարդությունն ավելին պատկերացնելով, քան է, մարզպետները, գյուղապետներն ու համայնքապետներն ավելորդ են համարում հիշեցնել այս մասին: Իսկ վերին ատյաններում, այնուամենայնիվ, տեղ-տեղ ֆինանսներ են հատկացվում խնդրի լուծման ակնկալիքով, բայց քանի որ լավ չի պատկերացվում խնդիրը, դրանք երբեւէ նպատակին չեն ծառայում: Մասնագետների գոյության մասին հիշում են, երբ արդեն բանը բանից անցնում է, ինչպես հիմա:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հերթական հանրահավաքը

Ընդդիմությունը շարունակում է նախապատրաստվել գալիք խորհրդարանական ընտրություններին եւ երեկ Մատենադարանի մոտ կազմակերպել էր հերթական հանրահավաք-հանդիպումն ընտրողների հետ: Երեկվա հանրահավաքը նախորդներից չէր տարբերվում եւ պոպուլիստական ելույթներով հարուստ էր: Թիրախը դարձյալ երկրի նախագահն էր, նրա հասցեին շռայլվեց ցեխի հերթական չափաբաժինը: Ալբերտ Բազեյանը համոզմունք հայտնեց, որ երկրում ի վերջո օրինական իշխանություն է հաստատվելու եւ հույս, որ Սահմանադրական դատարանը ճիշտ որոշում կկայացնի: Թեման շարունակելով Արամ Կարապետյանն ավելացրեց, որ եթե ՍԴ-ն հօգուտ Ստեփան Դեմիրճյանի վճիռ չկայացնի, ուրեմն որոշումը քաղաքական է: Պայքարը, սակայն, ըստ նախագահի նախկին թեկնածուի, ՍԴ-ով չի վերջանա. «Մենք գնում ենք ԱԺ-ում մեծամասնություն կազմելու», որպես պայքարի հետագա ձեւ սա է նշում Արամ Կարապետյանը: Այս հանրահավաքին նա այդքան էլ անորոշ չէր եւ նշեց, որ Փարաքարը բաց է՝ մեծահոգաբար ներկայիս իշխանություններին երկրից հեռանալու հնարավորություն ընձեռելով:

Ռոբերտ Քոչարյանին երկրում մնալու թե Հայաստանից հեռանալու որոշում կայացնելու իրավունքն իրեն է վերապահում նաեւ Արամազդ Զաքարյանը: Սակայն եթե Արամ Կարապետյանը Փարաքարի ճանապարհը բացելու կամ փակելու անմեղ փորձեր է անում, Զաքարյանը, գիտակցելով թե ոչ, ազգի մեջ իրար նկատմամբ թշնամություն է հրահրում՝ Քոչարյանին անվանելով հյուր, որ «եկել է մեր տուն եւ չի ուզում հեռանալ»: Զաքարյանի տունը հավանաբար Հայաստանն է, տան տերերն էլ՝ ինքը, Ալբերտ Բազեյանը, Արամ Կարապետյանն ու Ստեփան Դեմիրճյանն են:

Իշխանություններից նեղացածներից ելույթ ունեցավ նաեւ Օհան Դուրյանը: Մինչ նրա ելույթը, Ալբերտ Բազեյանը մտավորականությանը մեղադրեց ծախված լինելու մեջ՝ Դուրյանին, բնականաբար, առանձնացնելով «ծախվածներից»: Չթերագնահատելով Օհան Դուրյանի տաղանդն, այնուամենայնիվ նշենք, որ սեփական հավակնոտությունը դրդեց նրան հրաժարվել Հայաստանի քաղաքացիությունից:

Արամ Զավենի Սարգսյանի ելույթը նույնպես ՍԴ-ին էր առնչվում: Նա հանրահավաքի մասնակիցներին պատմեց դատական նիստից իր տպավորությունների մասին: Արամ Սարգսյանը հետեւել է ՍԴ անդամների պահվածքին եւ վստահ է՝ «համակրանքը միանշանակ իրենց կողմն է»:

Ստեփան Դեմիրճյանի ելույթից առաջ բարձախոսն անջատվեց: Խնդիրը կարգավորեցին 5-10 րոպեի ընթացքում՝ համարելով իշխանությունների հերթական սադրանքը: Միջադեպն, այնուամենայնիվ, ունեցավ իր հետեւանքը՝ զայրացնելով ընդդիմության լիդերին, որի ելույթները հիմնականում զսպվածությամբ են աչքի ընկնում:

Ստեփան Դեմիրճյանը «սադրանքը» կազմակերպող իշխանություններին աղբանոցը շպրտելու սպառնալիք հնչեցրեց:

Մ. Հ.

ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հանդիպում պաշտպանության նախարարի հետ

2003 թ. ապրիլի 15-ին ՀՀ նախագահին առընթեր Ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար, պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանն ընդունեց ՀՀ-ում Բրիտանիայի նորանշանակ դեսպան տկն Թորդա Էբոթ-Ուոթին:

Հանդիպման ընթացքում կողմերը քննարկեցին հայ-բրիտանական ռազմական համագործակցության բնագավառում փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող հարցեր:

Անդրադարձ եղավ նաեւ ԼՂՀ հիմնահարցի խաղաղ կարգավորման եւ տարածաշրջանային անվտանգության խնդիրներին:

Սերժ Սարգսյանը տկն Էբոթ-Ուոթին հաջողություն մաղթեց իր հետագա դիվանագիտական առաքելության իրականացման գործում:

Նույն օրը Սերժ Սարգսյանն ընդունեց նաեւ ՀՀ-ում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Մոհամմադ Ֆարհադ Քոլեյնիին:

Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին հայ-իրանական երկկողմ համագործակցության առկա վիճակն ու հեռանկարները: Զրուցակիցներն նաեւ անդրադարձան տարածաշրջանային գործընթացներին:

Ս. ՇԱՀՄՈՒՐԱԴՅԱՆ
ՀՀ պաշտպանության նախարարի մամլո քարտուղար

Գործընթացներ եվրոպական ինտեգրացման ուղղությամբ

Հայաստանում գործող հասարակական կազմակերպությունները հարստացան եւս մեկով: Երեկ «Երեւան» հյուրանոցի «Dolce Vita» ամառային այգում տեղի ունեցավ «Եվրոպական ինտեգրացիա» հասարակական կազմակերպության շնորհանդեսը: Նորաստեղծ կազմակերպությունը (նախագահ՝ Կարեն Բեքարյան) 3-4 ամսվա պատմությամբ՝ նպատակ ունի Հայաստանում քաղաքացիական հասարակության ձեւավորմանը, որպես եվրոպայի խորհրդի անդամ, նպաստել մեր երկրի ինտեգրացմանը եվրոպական կառույցներին: Կազմակերպության անդամները երիտասարդներ են, որոնք որպես Հայաստանի քաղաքացի կայացել են երրորդ հանրապետությունում եւ ամենայն հավանականությամբ կրում են եվրոպական արժեքներ: Ընդհանրապես մեր մշակույթով հակված լինելով եվրոպականին՝ այսուհետեւ մեր անցնելիք ճանապարհն ուղղված է լինելու դեպի քաղաքակիրթ եվրոպական աշխարհը: Եվրոպական ինտեգրացումը, անշուշտ, չի ենթադրում ազգային արժեքների նահանջ: Կազմակերպությունը գործունեության հիմնական ծավալում է մշակութային, կրթական ոլորտներում՝ ներառյալ որոշակի քաղաքական գործընթացներ՝ օժանդակություն Ազգային ժողովի պատվիրակություններին, վերլուծական եւ այլ աշխատանքներով, համագործակցում եվրոպական կառույցներում, ինչպես եւ որոշակի գործունեություն ԵԱՀԿ-ի հետ:

«Ամառային այգու» կանաչապատ տարածքում ողջույնի եւ շնորհավորանքի բազում խոսքեր հնչեցրին ելույթ ունեցողները, որոնց խոսքերը տեխնիկական պատճառներով (միկրոֆոնային) հստակ ընկալելի չդարձան ունկնդիրների համար: Շնորհավորանքի եւ շնորհակալության խոսքով ելույթ ունեցան Կարեն Բեքարյանը, եվրոպական խորհրդում ՀՀ Ազգային ժողովի պատվիրակության նախագահ Հովհաննես Հովհաննիսյանը, ԱԳՆ ներկայացուցիչ Սամվել Մկրտչյանը, ՀՀ-ում Իտալիայի դեսպան Ա. Տրաբալցան, ԵԱՀԿ գրասենյակի ղեկավար Ռոյ Ռիվը եւ այլք, որոնք կազմակերպության հիմնական դերն ու նշանակությունը համարեցին Հայաստանին՝ եվրոպական ինտեգրացման գործում կազմակերպության օժանդակությունը: Ըստ Տրաբալցայի, օրինակ, հայ ազգաբնակչությանն ընդհուպ ամենափոքր գյուղերը «տարածելու է եվրոպական ինտեգրացիայի գաղափարը, օգնելու նրանց՝ հասկանալու ժողովրդավարության գործընթացների նշանակությունը»:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Երբ Ալբերտ Բաղդասարյանը հայտնվում է «Արդարություն» դաշինքի ցուցակում

Հայաստանում քաղաքական խմորումները երբեմն այնքան անսպասելի լուծումների են հանգեցնում, որ առնվազն խիստ ինքնավստահ պետք է լինես չզարմանալու համար: Վերջերս առիթ ունեցա ծանոթանալու խորհրդարանական ընտրություններում առաջադրման հայտ ներկայացրած կուսակցությունների համամասնական ցուցակներին: Ո՞ւմ ասես այդ ցուցակներում չհանդիպեցի, էլ անցած-գնացած գործիչների, էլ պոռոտախոս ու դատարկամիտ մարդկանց, էլ մեծափոքր քաղաքային եւ ֆինանսական հեղինակությունների:

Ինձ առնվազն տարօրինակ թվաց ընդդիմադիր դաշինքի՝ «Արդարության» ցուցակը: Այն այնպես ապշեցրեց ինձ, որ միանգամից ափսոսացի, որ ընտրությունների երկու փուլերում էլ ձայն եմ տվել ընդդիմության թեկնածուներին: Ամենամեծ անակնկալն ինձ համար վաղուց քաղաքական ասպարեզից դուրս շպրտված Ալբերտ Բաղդասարյանի ազգանվան հայտնությունն էր: Նա առաջիններից մեկն էր, որ վարկաբեկեց Ղարաբաղյան շարժումը եւ շարժման գործիչներին: 51 միլիոնի սկանդալային պատմությունը կապված էր Բաղդասարյանի անվան հետ: Կարող ենք թարմացնել ընթերցողների հիշողությունը: Դեռ 91 թ. Երեւանի քաղաքապետարանի առեւտրի վարչության դեմ հարուցվել էր քրեական գործ, որը հայտնի էր որպես «Նարնջի հյութի» գործ: Չարաշահումների ընդհանուր ծավալը 51 միլիոն ռուբլի էր կազմում: Ժամանակի իշխող վերնախավը հանդիսացող հայտնի ՀՀՇ-ականների պահանջով գործին ընթացք չտրվեց, քանզի ՆԳ նախարար Աշոտ Մանուչարյանն անձնապես շահագրգռված էր եւ հնարավորն էր անում գործի բացահայտման համար: Հիշենք 91 թիվն էր, երկրի համար տնտեսապես ծանր վիճակ, իսկ Երեւանի փոխքաղաքապետ Ալբերտ Բաղդասարյանը խաղ էր անում միլիոնների հետ: Իհարկե, այս 51 միլիոնի կողքին ավելորդ է հիշել, որ Երեւանի քաղաքապետարանը ձեռք էր բերել հեռուստացույցներ, որոնցից մեկը, բնականաբար, հայտնվեց Բաղդասարյանի տանը: Իհարկե, այսօրվա կողոպուտի կողքին սա մանր երեւույթ կթվա, սակայն դրանով վարկաբեկվում էր մի ողջ գաղափարախոսություն եւ քաղաքական հոսանք:

Բաղդասարյանի կյանքից եւս կարելի է առանձին դրվագներ էլ հիշել, սակայն մեկ այլ առիթով:

Վերադառնանք «Արդարություն» դաշինքի ցուցակին: Ես երկար ժամանակ մտածում էի, թե ո՞ր կուսակցությունն է առաջադրել նրա ազգանունը, երբ հարցիս պատասխանը ստացա մի քանի օր առաջ թերթում կարդալով, որ Բաղդասարյանը, պարզվում է, Ազգային առաջադիմություն անունով կուսակցության ղեկավար է բավական չէ, այդ կուսակցությունն էլ միավորել է ԱԺՄ-ի հետ: Ապշել կարելի է, թե որքա՞ն կույր պիտի լինի ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը նրա հետ միավորվելու եւ նրան դաշինքում տեղ հատկացնելու համար: Ենթադրում եմ, որ այդ տեղը տվել է ԱԺՄ-ին, Մանուկյանն էլ, որպես երախտիքի նշան, թեպետ ոչ այնքան պատվավոր, սակայն իրենից հետո ԱԺՄ-ին հատկացված 2-րդ տեղը նվիրել է Բաղդասարյանին: Ժամանակին, երբ վերջինս նշանակվեց Մեղրու եւ Ղափանի պարետ, այդ շրջանների բնակչությունը գրեթե սովի էր մատնված, իսկ Բաղդասարյանը խնջույքներ էր կազմակերպում այնտեղ:

Եվ այս մարդու հետ է Վազգեն Մանուկյանը կապում իր կուսակցության ապագան: Մնում է ցավակցել Վ. Մանուկյանին, քանի որ Բաղդասարյանի ներգրավմամբ գրել է ԱԺՄ կուսակցության մահավճիռը: Հետո էլ, երեւի, Մանուկյանը կզարմանա, թե ինչո՞ւ են կուսակցությունը լքում ԱԺՄ-ականները:

Ցավալի է, բայց եւ՝ իրողություն, մեր օրերին խիստ բնորոշ իրողություն:

Պարզապես հենց Ալբերտ Բաղդասարյանի ազգանվան պատճառով «Արդարությունը» հաստատապես մեկ ձայն կորցրեց: Իմ ձայնը:

ԱՐՄԵՆ Ս. ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆ

Պարիս Հերունին «Արեւի», «Քարահունջի» եւ «Հայոց արմատների» մասին

Ռադիոֆիզիկայի բնագավառում խորհրդային տարիներին Հայաստանում կատարվեցին գիտական նոր ու արժեքավոր շատ հայտնագործություններ, որոնք անհասանելի էին զարգացած շատ երկրների: Մեծ նվաճումներ գրանցվեցին տիեզերքն ուսումնասիրող հզոր անտենաների, անտենային մետրոլոգիայի, ռադիոհոլոգրաֆիայի եւ այլ ճյուղերում: Միջազգային մեծ ճանաչում ու հեղինակություն ունեցող ԳԱԱ ակադեմիկոս Պարիս Հերունին իր աշխատակազմի հետ ստեղծեց աշխարհում իր տեսակի մեջ եզակի հզոր անտենան: Մինչ օրս ստեղծված անտենաներից այն ամենաճշգրիտն է, ամենաօպտիմալը, որ կարողանում է աշխատել ամենակարճ ալիքների վրա՝ տարածության մեջ ձեւավորելով ամենասուր ճառագայթը: Ունի շատ ցածր սեփական աղմուկներ՝ 2.8 գելվին, որը հեղափոխություն է այս ոլորտում: Անտենան մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել միջազգային գիտնականների շրջանում, գրեթե բոլոր երկրներից գալիս են դիտելու եւ ուսումնասիրելու: Անտենայի միջոցով արվել են մի քանի խոշոր հայտնագործություններ, որոնցից մեկը մեզանից 250 լուսատարի հեռավորության վրա գտնվող, իր չափերով արեգակնային ամբողջ մոլորակային սիստեմից մեծ Էտտա կարմիր հսկա աստղի վրա հայտնաբերված պայթյունն էր: Անտենայի մեծ զգայնությունն անվանի գիտնականին թույլ տվեց չափելու տիեզերքի ստեղծած ֆոնը: Դրանով նա կասկածի տակ առավ աշխարհի գիտնականների ընդունած այն տեսությունը, ըստ որի տիեզերքը ստեղծվել է մեծ պայթյունի հետեւանքով: Տասը տարի գիտնականների արձագանքներին ու պարզաբանումներին սպասելուց հետո Հերունին հանդես եկավ հոդվածներով եւ հաստատեց, որ հզոր պայթյուն չի եղել, եւ այդ տեսությունը վերանայման կարիք ունի:

«Արեւ» նախագիծը

Վերջին տասնամյակի ամենախոշոր նախագիծը «Արեւն» էր՝ նոր տիպի արեգակնային հզոր էլեկտրակայաններ ստեղծելու համար:

«Այս նախագիծն անչափ կարեւոր է, որովհետեւ 21-րդ դարակեսին կվերջանան երկրի բնական պաշարները՝ նավթը, ածուխը, գազը, եւ մարդկությունն էներգետիկ առումով ճգնաժամ կապրի: Դեռ 20 տարի առաջ աշխարհի մի շարք երկրներում կառուցվեցին արեգակնային էլեկտրակայաններ, սակայն այս գործը երկու հիմնական պատճառով կանգնեց փակուղու առջեւ: Բանն այն է, որ դրանց կառուցումը հիմնված է հին ավանդական մեթոդների վրա, որ գիտեր Արքիմեդը, իսկ նրանից 5000 տարի առաջ գիտեին հայերը, որ եթե շատ հայելիներ ունենաս եւ շողերը գցես մի կետի վրա, այնտեղ տաքություն կառաջանա: Բոլորն այդ ձեւով են կառուցում: Իսկ թե ինչու նոր բան չէին մտածում, չգիտեմ», ասում է Հերունին:

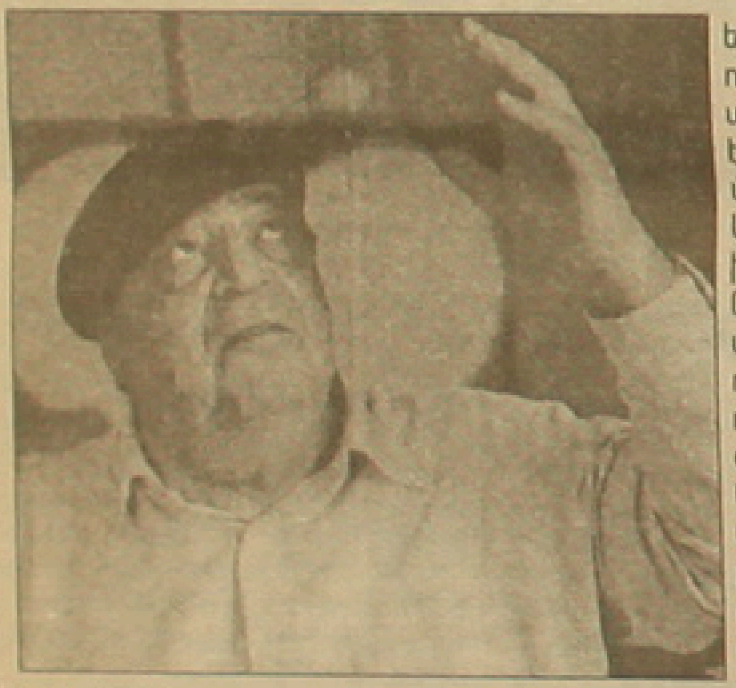

1992 թ. Ռուսաստանից նա ստացավ արեգակնային էլեկտրակայան կառուցելու արտոնագիրը: 1993 թ. դիմեց Հայաստանի կառավարությանը՝ առաջին փորձնական, համեմատաբար փոքր էլեկտրակայան կառուցելու առաջարկով, սակայն մերժում ստացավ: «Պետական ամենաբարձր մակարդակում պատասխանեցին, որ դա երկրին պետք չէ: Անգլիացիներն իմացան այդ մասին, եկան, ֆինանսավորեցին: Իմ պայմանով առաջին փոքր արեգակնային էլեկտրակայանը պիտի կառուցվեր Հայաստանում, որը 350 կվտ էներգիա կտար, 1/3 մգվտ, որից հետո միայն 1,5 մեգավատանոց կկառուցեինք: Մեր աշխատակազմով 1994-96 թթ. արագ տեմպերով կառուցում էինք, բայց, ցավոք, ստիպված եղա կանգնեցնել աշխատանքը: Ինչո՞ւ: Ուրեմն, այս անգլիացիները հայտնի փորձագետների միջոցով պարզել էին, որ մեր կառուցածը մեծ արդյունավետություն ունի: Մարկետինգ էին արել ու տեսել, որ աշխարհի շատ երկրներում պահանջարկ կա, տնտեսական հաշվարկներ էին արել ու համոզվել, որ եթե հիմա միլիոնատեր են, ապա 5 տարի հետո կդառնան միլիարդատեր: Այնքան էին ոգեւորվել, որ ինձնից թաքուն որոշել էին իմ արտոնագրերը յուրացնել: Այդ մասին հենց իմացա, հրաժարվեցի իրենց գումարից, եւ 1998 թ.-ից գործը կանգնեց: Դիմեցի Անգլիայի պատենտային գլխավոր դատավորին, որ իմ նյութերով միջազգային պատենտներին հայտեր են ներկայացրել իրենց անուններով: Դատավարությունը տեւեց երկու տարի՝ 1996-98 թթ., որի արդյունքում, ի զարմանս բոլորի, գլխավոր դատավորը հարցը լուծեց հօգուտ ինձ, հայտարարելով, որ «պրոֆեսոր Հերունին իրական եւ միակ սեփականատերն է բոլոր պատենտների եւ պատենտային հայտերի»: Դրանից հետո ուրիշները ցանկացան ֆինանսավորել, բայց ասում են՝ «հիմարը նա չէ, ով չի սխալվում, այլ նա, ով կրկնում է սխալը», պատմում է Հերունին: Սկզբից եւեթ նա խուսափել է մասնավոր ֆինանսավորումից, ձգտել է, որ Հայաստանի կառավարությունը գործին տեր կանգնի, որովհետեւ փորձնական տարբերակից հետո պետք է սկսվեր սերիական արտադրություն: Եվ քանի որ շուկան մեծ է, հետեւաբար ցանկալի էր մեր երկրում ստեղծել մետաղական կոնստրուկցիաներ արտադրող մոտ 10 գործարան եւ տարեկան արտադրել ավելի քան 100 արեգակնային էլեկտրակայաններ, որոնցից ամեն մեկը կբերի 1 մլն դոլարի շահույթ: Այնպես որ, եթե մեր կառավարությունը նախաձեռնություն ցուցաբերեր, ապա տարեկան պետբյուջե կմտներ մոտ 100 մլն դոլար:

Փորձնական տարբերակն ավարտելու համար այսօր անհրաժեշտ է 1-1,5 մլն դոլար: «Թե մեր կառավարությունը երբ կխելոքանա, չգիտեմ, սակայն այլեւս սպասելու ժամանակ չունեմ: Խոշոր առաջարկներ եղան Մ. Նահանգների մեծահարուստ հրեաներից. 500 մլն դոլար էին ներդնում, որ գնամ Իսրայելում կառուցեմ՝ հրաժարվեցի: Գերադասեցի սոված մնալ, քան ուրիշներից խնդրել: Բայց այլեւս չեմ կարող սպասել կառավարությանը, եւ հայտնի գործարար Հրանտ Վարդանյանի հետ արդեն նախնական պայմանավորվածություն ենք հաստատել այս տարի գործը տեղից շարժելու համար: Դա մեծ նշանակություն կունենա մեր տնտեսության համար: Հուսով եմ, որ կառավարությունը կսկսի ավելի մեծ ուշադրություն դարձնել գիտությանը եւ լրջորեն կխորհի նախկին զարգացած ու արդյունավետ ճյուղերը պահպանելու մասին, այլապես դրանց կորուստը ծանր հարված կլինի ազգի համար, հիմնովին կջլատի երկիրը: Այն ազգը, որ չունի գիտություն, չունի ապագա»:

Ռադիոֆիզիկայի ինստիտուտի 850 կադրերից այսօր մնացել է 250-ը: Լավագույն կադրերը կարիքից ստիպված դարձել են հեռուստացույց նորոգողներ: Այդուհանդերձ, երիտասարդ կադրերը ձգտում են գիտությամբ զբաղվել, ասպիրանտները նույնիսկ աշխատավարձ չեն պահանջում: Պարիս Հերունին մոգական ուժ ունի ու հավատով է նայում ապագային:

Քարահունջ

«Քարահունջը հրաշք է: Աստղերի շարժումներով ապացուցվում է, որ այստեղ ավելի քան 7500 տարի առաջ եղել է շատ զարգացած քաղաքակրթություն: Ոչ ոք դա չի կարող հերքել: Հիմա ամբողջ աշխարհն է խոսում այս հզոր աստղադիտարանի մասին, բայց մերոնք առանձնապես ոգեւորված չեն: Մինչդեռ սա սենսացիոն երեւույթ է, քանի որ 5000 տարուց ավելի հին քաղաքակրթություն աշխարհում չի եղել, ամենուրեք ապրել են վայրի ցեղեր: Քարահունջի աստղադիտարանը 3500 տարով ավելի հին է Անգլիայի Սթոուն հենջից եւ 3000 տարով ավելի հին՝ Եգիպտոսի բուրգերից: Այնպես որ, սա մի սյուն է, որ ոչ ոք չի կարող ճոճել, ինչքան էլ ցանկանան: Այստեղից է տարածվել քաղաքակրթությունը, հայերն են կառուցել հնամյա բուրգերը: Հայաստանում էլ կան պատմաբաններ, հնագետներ, որոնք չեն ուզում ընդունել, սակայն չեն կարող հերքել: Գիտական հոդվածներ եմ տպագրել Երեւանում, Մոսկվայում, Իտալիայում եւ այլուր: Վաշինգտոնում կա մի մասնագետ, որ հին հուշարձանները թվագրում է աստղերի շարժումներով: Նրան ուղարկեցի բոլոր տվյալները եւ ստացա պատասխանը՝ պարզապես հիացած է մեր կատարած աշխատանքով»: Մեծ մտքի տեր այս գիտնականի հետ զրույցը նույնպես հրաշք է, քանզի նրանից ճառագում են երկնքի վճիտ լույսն ու հայրենի երկրի զորեղ ուժը:

«Հայոց արմատները»

Այսպես է կոչվում Պարիս Հերունու գիրքը, որի վրա այժմ աշխատում է մեծ լարումով: Նա ավելի քան համոզված է, որ գիտական եւ մշակութային առումներով գիրքը կունենա մեծ նշանակություն: «Հայոց հնագույն պատմությունը սարսափելի ձեւով աղավաղված է, վերագրված ուրիշներին, կողոպտված, անտեսված ու դուրս շպրտված մարդկության հնագույն պատմությունից: Դա է պատճառը, որ մինչ օրս կան լիքը հանելուկներ, որոնց պատասխանը չի տրվել: Օրինակ՝ հայտնի չէ, թե Սթոուն հենջը ով է կառուցել եւ ինչու, չէ՞ որ տեղի բնակչությունն այդ ժամանակ չուներ այդպիսի գիտական մակարդակ: Հասկանալի է, որ դա բերված մշակույթ է: Որտեղի՞ց, չգիտեմ: Նույն կերպ Կենտրոնական Ամերիկայում 6000 տարի առաջ կառուցված բուրգերի հեղինակները հայտնի չեն: Սակայն փաստ է, որ տեղի քաղաքակրթությունը բոլորովին նոր է», իր միամիտ ու իմաստուն աչքերը լայն բացած պատմում է Հերունին:

Գիրքը բաղկացած է 3 մասից. առաջինում կտրվի Քարահունջի գիտական հիմնավորումը՝ բացառիկ լուսանկարներով, որոնց մեջ կան այնպիսի հազվագյուտ ակնթարթներ, ինչպես արեւի առաջին ճառագայթի շողը քարի անցքից: Երկրորդ մասը կոչվում է «Հայոց լեզվի անալիզ», որ գիտնականը կատարում է լեզվի մեջ եղած մեծ ինֆորմացիայի միջոցով: «Իմ վերլուծությունը ցույց է տվել, որ հայոց լեզուն միայնակ է զարգացել, որ հայոց այբուբենի ամեն տառն իմաստ ունի: Գտել եմ տառերի իմաստային արժեքները եւ պարզել, որ մեր այբուբենը ստեղծվել է առնվազն տասը հազար տարի առաջ: Սկզբում եղել է 19 տառ: Դրանք երկու տողով դասավորեցի եւ կարդացի հետեւյալ նախադասությունը՝ «Ես իմ աստծո (արեւի) էությունն եմ սիրում: Իմ հոգին նրա կեսն է»:

Հերունու համար գիտության մեջ չկան կաղապարներ՝ լինի դա ռադիոֆիզիկայի, թե մեկ այլ բնագավառում: Նա ուղղակի անտեսում է այն բոլոր պատնեշները, որ խոչընդոտում են իր մտքի եւ ներըմբռնողության ուժով թելադրված որոնումները: «Այդ ինչպե՞ս եղավ, որ Արտաշես արքան իր երկրում, իր ժողովրդի համար արամեերեն լեզվով սահմանաքար դրեց», զարմանում է մեծ գիտնականը եւ որոշում սահմանաքարերի արձանագրությունները կարդալ ոչ թե արամեերենով, ինչպես դա անում են հնագետները, այլ հայերենով: Երկար պրպտումներից հետո, իր խոսքերով, վերականգնում է հայոց հնագույն այբուբենը եւ կարդում. «Այս կանգնած քարից մինչեւ Արտա տերն է հողի այս գահագանը»:

Գրքի երրորդ բաժնում Պարիս Հերունին կներկայացնի հայոց պատմության նախաքրիստոնեական շրջանի վերաբերյալ իր դիտարկումները՝ դարձյալ հիմք ունենալով Քարահունջը, հայոց լեզվի անալիզը եւ շատերի համար անսովոր ու գուցե անընդունելի այլ փաստարկներ:

«Խելք է պետք: Գիտնականը նա չէ, ով առաջնորդվում է միայն տեղեկագրերով: Իսկական գիտնականը պետք է խորագիտակ լինի, իմանա պատմություն, հնագիտություն, աստղագիտություն եւ այլն, կարողանա եզրակացություններ անել, փաստերը ճշտորեն միահյուսել եւ դարձնել ամբողջական շղթա»:

Ինքը գիտնականի այդ տեսակն է՝ շղթայված հայրենի երկրին ու տիեզերքին:

Պատրաստեց
ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆԸ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Մահապատիժ. այո՞, թե՞ ոչ

Այս անվանումն է կրում վերջերս «Հրազդան» հրատարակչության տպագրած ՀՀ ոստիկանապետի խորհրդական, արդարադատության առաջին դասի պետական խորհրդական Միքայել Վախթանգի Գրիգորյանի գիրքը: Մ. Գրիգորյանը հեղինակ է մի շարք մենագրությունների, ուսումնաօժանդակ ձեռնարկների, գիտագործնական մեկնաբանությունների, բազմաթիվ գիտական հոդվածների ու աշխատությունների: Պրն Գրիգորյանը ղեկավարում է ՀՀ քրեակատարողական օրենսգրքի նախագծի մշակման եւ ՀՀ քրեական օրենսգրքի նախագծի հետագա

լրամշակման նպատակով ստեղծված աշխատանքային խումբը նաեւ ՀՀ նախագահին առընթեր սահմանադրության բարեփոխումների հանձնաժողովի անդամ է:

«Մահապատիժ. այո՞, թե՞ ոչ» աշխատության մեջ լուսաբանվում են մահապատժի էության եւ կիրառման փորձի հիմնահարցերը: Քննության են առնվել մահապատիժը պահպանելու կամ վերացնելու օգտին արտահայտող փաստարկները: Գրքում առանձին քննարկման առարկա են դարձել մահապատժի եւ հասարակական կարծիքի փոխհարաբերության, ինչպես նաեւ մահապատժի հետ կապված էթիկական հարցերը: Գրքի վեց գլուխներում ամփոփված են այն ամենը, ինչը կարող է օգտակար լինել քրեական իրավունքի հարցերով զբաղվողների, մարդու իրավունքների պաշտպանությամբ մտահոգված անձանց, իրավապահ ոլորտի եւ դատարանների աշխատակիցների, ինչպես նաեւ լայն հասարակայնության համար:

Մահապատժի խնդիրը մարդկությանը հուզել է վաղնջական ժամանակներից, իսկ սպանությունն ու դրա համար նախատեսվող պատիժը (որպես կանոն՝ մահապատիժը), ըստ էության, մարդկային ցեղի հասակակիցներն են: Մահապատժի հիմնահարցը դարեր շարունակ զբաղեցրել է պատմաբանների, փիլիսոփաների, իրավագետների, հոգեբանների եւ մտավորականների ուշադրությունը, եւ առ այսօր այն չի կորցրել իր հրատապությունը: Վերջին ժամանակներս մահապատժի լինել-չլինելու խնդիրը լայն քննարկման առարկա է դարձել նաեւ մեզանում, հատկապես Եվրախորհրդի առջեւ ստանձնած մեր պարտավորություններում հատուկ նշվում է մահապատժի վերացման հարցը: Բայց դժվար թե որեւէ մեկը կարողանա հրամցնել վերջնական ու կատեգորիկ դեղատոմս, որն անվերապահորեն ընդունվի բոլորի կողմից: Ուստի, ինչպես կարդում ենք գրքում, այս աշխատության հեղինակն իր կարծիքն այլոց ու առավել եւս հասարակությանը պարտադրելու որեւէ հավակնություն չունի: Ավելին՝ սույնով փորձ է արվում համակարգել մահապատժի հիմնահարցը, հնարավորինս ի մի բերել առկա տեղեկատվությունը եւ այդ ամենով նպաստել հասարակական կարծիքի կողմնորոշմանը: Թեեւ հեղինակը չի թաքցնում նաեւ իր սուբյեկտիվ վերաբերմունքն առ այն, որ ինքը մահապատժի վերացման կողմնակից է եւ, բնականաբար, իր աշխատանքում ավելի շատ տեղ է հատկացնում տվյալ դիրքորոշման օգտին առկա փաստարկներին: Քրեական իրավունքի հայտնի համակարգերից ոչ մեկը դեռեւս չի կարողացել համոզիչ կերպով ցուցադրել մահապատժի հետեւողական ու արդարացի կիրառման հնարավորությունը: Հեղինակն իր աշխատությունն ավարտում է հետեւյալ տողերով. «Մահապատիժն օժտված չէ ժամանակակից ընկալմամբ քրեական պատժի բոլոր հատկանիշներով, այն իրագործում է միայն «թալիոնի» (հատուցման) սկզբունքը: Մահապատժի կիրառման առնչությամբ պատմականորեն ձեւավորված երկու՝ «ռացիոնալ» եւ «էմոցիոնալ» մոտեցումներն ունեն իրենց հիմնավորումները: Բայց եթե մենք մտադիր ենք ապրել իրավական պետության մեջ, ապա, այնուամենայնիվ, պետք է ընտրենք «ռացիոնալ» իրավական մոտեցումը»:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԱՄՆ-ը սպառնում է Սիրիային եւ նավթամուղ փակում

Իրաքի պատերազմը գրեթե ավարտված է, եւ ամերիկացիներն այժմ սպառնալիքներ են տեղում Սիրիայի հասցեին: ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը մասնավորապես հայտարարել է, թե իր երկիրը «քննության կառնի Սիրիայի դեմ դիվանագիտական, տնտեսական եւ այլ միջոցների ձեռնարկման հնարավորությունը»:

Նախագահ Ջորջ Բուշը կիրակի օրը իր ելույթում հասկացրեց, թե Սիրիան քիմիական զենք ունի: Հաջորդ օրը նույնը կրկնեց պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը: Երեք օր առաջ Սիրիայի նախագահ Բաշար ալ Ասադի վարչակազմից պահանջվել էր «գործակցել» եւ ԱՄՆ-ին հանձնել Սիրիայում ապաստան գտած իրաքցի ղեկավարներին: Քոլին Փաուելը կրկնել է այդ պահանջը, մանրամասնելով, որ խոսքը Սադդամ Հուսեյնի 55 մերձավորների մասին է:

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը հայտարարել է, որ հեռախոսազրույցի ընթացքում Սիրիայի նախագահը խոստացել է չընդունել իրաքցի ղեկավարներին: Բլերի կարծիքով, սիրիացիները «կատարում են իրենց խոստումը»: «Լիբերասիոն» թերթը մեջբերում է Բլերի այն խոսքերը, թե Սիրիայի զրավման «որեւէ ծրագիր» գոյություն չունի:

Սպիտակ տան մամլո քարտուղար Արի Ֆլեյշերը Սիրիան անվանել է «ահաբեկչական պետություն»: Նույնը կրկնել է Իսրայելի արտգործնախարար Սիլվան Շալոմը Անկարայում:

Սիրիան հերքում է իրեն ուղղված մեղադրանքները: ԱԳՆ խոսնակ Բուսաինա Շաաբանը ամերիկացիների պնդումներն անվանել է «հիմնազուրկ»: BBC-ին տված հարցազրույցում նա ասել է. «Դոնալդ Ռամսֆելդին հայտնի է, որ տարածաշրջանում կենսաբանական, քիմիական եւ միջուկային զենք ունեցող միակ երկիրն Իսրայելն է, ոչ թե Սիրիան»:

Խոսնակը նաեւ հերքել է այն պնդումները, թե Սիրիան ապաստան է տվել իրաքցի բարձրաստիճան ղեկավարներին: Որպես ապացույց նա նշել է Սիրիայի սահմանի մոտ Իրաքի նախկին ներքգործնախարարի ձերբակալման փաստը:

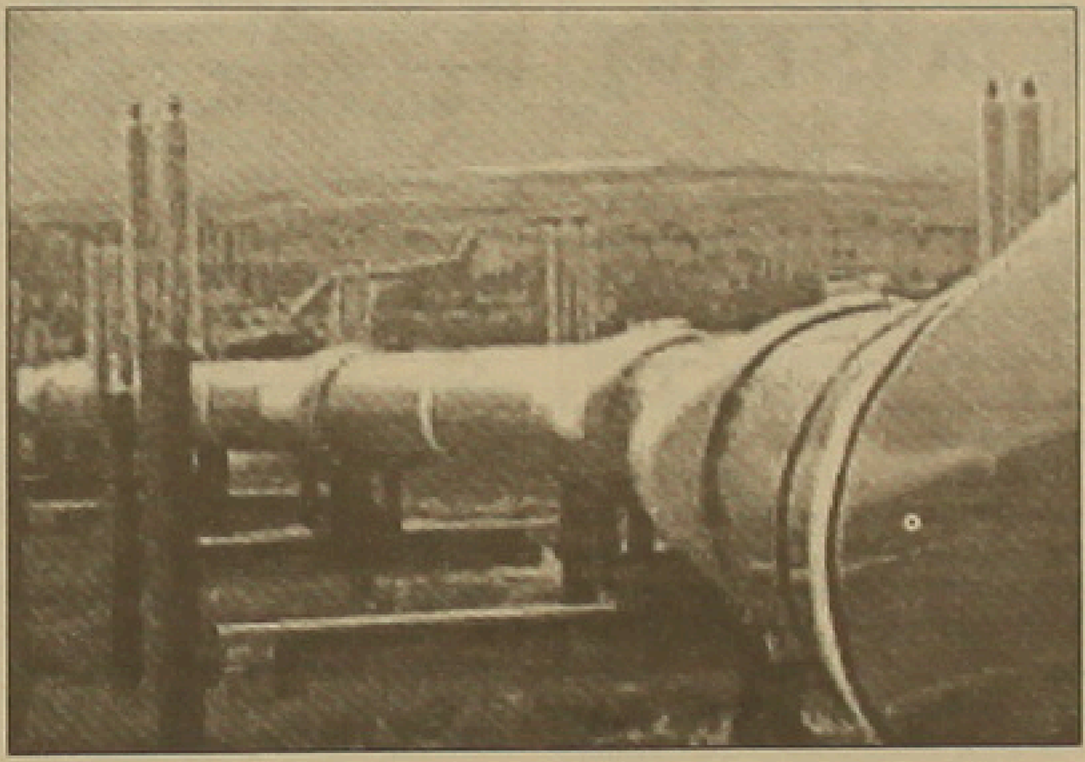

Եվրամիության երկրները փորձում են զսպել ԱՄՆ-ի հակասիրիական նկրտումները: Լյուքսեմբուրգում ԵՄ արտգործնախարարների նիստում իշխող տրամադրությունները արտահայտել են Ֆրանսիայի եւ Գերմանիայի ԱԳ նախարարներ Դոմինիկ դը Վիլպենը եւ Յոշկա Ֆիշերը:

Ամերիկացիները, սակայն, խոսքերից անցնում են գործի: «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերությունը հաղորդում է, որ ԱՄՆ-ը փակել է Իրաքից Սիրիա եւ Լիբանան մտնող նավթամուղը: Քիրքուքից սիրիական Բանիաս նավահանգիստ եւ ապա լիբանանյան Տրիպոլի քաղաք հասնող նավթամուղի փակման պատճառը Սիրիային եւ Լիբանանին պատժելու ԱՄՆ-ի ցանկությունն է, որոնք հակաիրաքյան պատերազմի ընթացքում բացահայտորեն պաշտպանել են Իրաքին:

ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի պնդման համաձայն, Սիրիան եւ Լիբանանը «ապաստան են տվել Սադդամ Հուսեյնի տապալված վարչակարգի բարձրագույն ղեկավարներին եւ կամավորներ ու զենք են ուղարկել Իրաք»:

Արաբական դիվանագիտական աղբյուրներ վկայակոչելով, Քուվեյթի «Աս Սիասա» թերթը գրում է, որ ապագայում ամերիկացիներն իրաքյան նավթի փոխադրումը թույլատրելու են երկու նավթամուղներով՝ Հորդանանով դեպի իսրայելական Հայֆա նավահանգիստ եւ Քիրքուքից դեպի Թուրքիա:

Պ. Ք.

Պենտագոնն ազդարարել է Իրաքի պատերազմի մոտալուտ ավարտը

Իրաքում լայնածավալ ռազմական գործողությունների փուլն ավարտվում է: Ամերիկյան հրամանատարությունն սկսում է երկրից աստիճանաբար դուրս բերել գլխավոր հարվածային ուժերը: Այդ մասին լրագրողներին հայտարարել է ԱՄՆ զինված ուժերի շտաբների պետերի միացյալ կոմիտեի ներկայացուցիչ, գեներալ Սթենլի Մաքրիսալը:

Նրա խոսքերով, իրաքցիների առավել նշանակալի ուժերն այլեւս դիմադրություն չեն ցույց տալիս: Այս շաբաթ, ըստ Ռոյթեր գործակալության, Պարսից ծոցից դուրս կբերվեն ամերիկյան երկու ավիակիրներ՝ «Քիթի հոկը» եւ «Քոնսթելեյշընը»: Անցյալ շաբաթավերջին արդեն հեռացել էր «Աբրահամ Լինքոլն» ավիակիրը: Յուրաքանչյուրի վրա մոտ 50 ռազմօդանավ կա: ԱՄՆ օդուժի հրամանատարությունը Իրաքից եւ Թուրքիայից արդեն դուրս է բերել B-2 տիպի ռազմավարական երկու ռմբակոծիչ, մի քանի F-117 A եւ F-15 C ռազմօդանավ:

Մաքրիսալը նաեւ նշել է, որ ամենամոտ ժամանակներս հնարավոր կլինի ասել, թե պատերազմն ավարտված է: Նրա խոսքերով, ներկայումս դաշնակից ուժերը դեռեւս վտանգի են ենթակա իրաքցի աշխարհազորայինների հանրապետական գվարդիայի շարունակվող դիմադրության պատճառով: Առկա է նաեւ ահաբեկչությունների վտանգ: Գեներալի խոսքերով, առաջիկայում կոալիցիոն ուժերի գործողությունների նպատակներն են լինելու Իրաքի քաղաքների վերահսկողության ուժեղացումը եւ թաքցված զենքի որոնումը:

Պ. Ք.

ԿԺԴՀ-ն մեղմացնում է դիրքորոշումը

Շաբաթավերջին ԿԺԴՀ ղեկավարությունն առաջին զիջումն է արել անցյալ տարվա հոկտեմբերից ԱՄՆ-ի հետ ծավալված միջուկային հակամարտության մեջ: Իր միջուկային ծրագրի սահմանափակման շուրջ ամերիկացիների հետ ուղղակի բանակցություններ պահանջելու ապարդյուն ջանքերից հետո հյուսիսկորեական վարչակազմը կիրակի օրը տեղեկացրել է, որ պատրաստ է «երկխոսության առանձնահատուկ ձեւի»:

Իմաստային այս նրբերանգն առաջին հայացքից ցույց է տալիս, որ կորեացիները պատրաստ են ամերիկացիների հետ հանդիպել բազմակողմ բանակցությունների շրջանակներում: Փոխարենը Փենյանի իշխանություններն ԱՄՆ-ից պահանջում են էապես «փոխել իր կորեական քաղաքականությունը, որպեսզի լուծվի միջուկային հարցը»:

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի կարծիքով, ԿԺԴՀ-ի հարցում առկա է «առաջընթաց»: Նախատեսվում է միջուկային համաժողով անցկացնել բանակցությունների շրջանակը սահմանելու համար:

«Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ ԿԺԴՀ-ի հայտարարությունը դրական ազդեցություն է գործել նաեւ Հարավային Կորեայի վրա: Սեուլի բորսայում արժեթղթերը թանկացել են, ամրապնդվել է հարավկորեական դրամարժույթը:

Հարավկորեացի ղեկավարները եւ մի շարք մեկնաբաններ վստահ են, որ ԿԺԴՀ-ի դիրքորոշման փոփոխման վրա էական դեր են խաղացել Իրաքի դեպքերը: Կասկած չկա, որ ԿԺԴՀ ղեկավար Կիմ Չոն Իրն արբանյակային հեռուստաալիքներով դիտել է բռնակալ Սադդամ Հուսեյնի արձանների տապալումը: Հարավային Կորեայի նախագահի խորհրդականներից մեկի կարծիքով, Իրաքի պատերազմը «փոփոխեց միջուկային համայնապատկերը»:

Հասկանալի է, որ իր դիրքորոշման մեղմացումից դեռ 2 օր առաջ Կիմ Չոն Իրն այցելել էր օդուժի ռազմակայան եւ ռազմաշունչ խոսքեր ասել: Յոնբյոնի ատոմակայանը վերագործարկելուց, Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության ներկայացուցիչներին վռնդելուց, միջուկային զենքի չտարածման պայմանագրից դուրս գալուց եւ հրթիռներ արձակելուց հետո առաջին անգամն է, որ ԿԺԴՀ-ն ճկունացնում է իր դիրքորոշումը:

Պ. Ք.

Իսրայելի արտգործնախարարն Անկարայից պահանջում է կարգի հրավիրել Սիրիային

Ապրիլի 6-ին, երբ ռազմական գործողություններն Իրաքում ամբողջ թափով շարունակվում էին, աշխատանքային այցով Անկարա էր ժամանել Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտգործնախարար Քամալ Խարազին: Այցի գլխավոր նպատակը քրդական հարցի առնչությամբ մինչ այդ Սիրիայի, Իրանի եւ Թուրքիայի միջեւ ծավալվող եռակողմ խորհրդակցությունների վերականգնումն էր: Վերականգնման Խարազիի առաջարկը, ինչ խոսք, պայմանավորված էր Իրաքի հյուսիսում քրդերի աննախադեպ ակտիվացմամբ:

Թվում է, թե ակտիվացումը որպես քրդական ինքնիշխանության կարեւոր նախադրյալ, կստիպի թուրքերին Հյուսիսային Իրաքի հարցում ընդհանուր հայտարարի գալ Իրանի եւ Սիրիայի ղեկավարության հետ, եւ նրանք առանց վարանելու կընդունեն Խարազիի առաջարկը: Ամերիկյան գործոնի ազդեցությունը, սակայն, գերազանցեց ենթադրությունները: Թուրքիայի փոխվարչապետ եւ արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը ոչ միայն մերժեց եռակողմ խորհրդակցությունների վերականգնման առաջարկը, այլեւ Իրանի արտգործնախարարին նույնիսկ նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերին հանդիպելու հնարավորություն չտվեց:

Ավելին, պաշտոնական Անկարան միաժամանակ մերժել էր Թուրքիա այցելելու Մեծ Բրիտանիայի եւ Գերմանիայի արտգործնախարարների խնդրանքը: Սա ուշագրավ փաստ է: Այդ առումով ավելի քան ուշագրավ է մերժման պատճառաբանությունը, թե Աբդուլլահ Գյուլը պատրաստվում է Սիրիա այցելել:

«Ազգն» ապրիլի 8-ի համարում «Անկարան Խարազիին սառը դիմավորեց» խորագրով անդրադարձել էր Իրանի արտգործնախարարի այցին եւ կարծիք էր հայտնել, որ վերոհիշյալ վերաբերմունքի հիմքում թուրք-ամերիկյան պայմանավորվածություններն են: Թուրքական թերթերն էլ անդրադառնում էին Գյուլի՝ Սիրիա նախատեսվող այցին: Նրանց տվյալներով այցը կատարվելու էր ապրիլի 13-ին, կիրակի օրը: Սակայն դա տեղի չունեցավ: Ապրիլի 13-ին աշխատանքային երկօրյա այցով Անկարա ժամանեց Իսրայելի արտգործնախարար Սիլվան Շալոմը: Հաջորդ օրը նա հանդիպեց Գյուլին, ապա նրան ընդունեցին վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը եւ նախագահ Սեզերը:

Հասկանալի է, որ Գյուլը Դամասկոս մեկնելու դեպքում սիրիացի գործընկերոջ հետ քննարկելու էր Իրաքի հյուսիսում ԱՄՆ-ի օրհնությամբ ստեղծվող քրդական ինքնիշխանության հարցը: Սակայն Շալոմի պարագայում Անկարայում Իսրայելի արտգործնախարարի հետ ստիպված քննարկեց Սիրիայի խնդիրը: Ինչո՞ւ: Այս հարցին թուրքական «Ենի Շաֆաք» ապրիլի 15-ի համարում պատասխանում է «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության նորընտիր նախագահ Մեհմեդ Աղարը: Նա Սիրիա կատարելիք այցը հետաձգելու փոխարեն Իսրայելի արտգործնախարարին Անկարա հրավիրելու համար նախ քննադատում է Գյուլին, ապա եւ ավելացնում. «Պետք է այնպիսի տպավորություն ստեղծել, թե ճնշման տակ փոխում ենք մեր քաղաքականությունը»:

Ովքե՞ր են ճնշում: Այս հարցին էլ պատասխանում են ԱՄՆ-ի ամենօրյա սադրիչ հայտարարությունները եւ Սիրիային հասցեագրված սպառնալիքները: Դրանց հիմքում Սիրիայի դեմ ռազմական գործողությունների դիմելու նկրտումներն են: Ըստ ամենայնի, այդ նկրտումներից զերծ չէ նաեւ Իսրայելը: Շալոմը Գյուլի հետ հանդիպման ավարտին մամուլի համատեղ ասուլիսում ահաբեկչական կազմակերպությունների ակտիվացումը պայմանավորել է Սիրիայի անմիջական աջակցությամբ, մասնավորապես ասելով. «Ցավոք, նրանց գործունեությունը կասեցնելու ուղղությամբ Սիրիան ոչինչ չի անում, ընդհակառակը՝ խրախուսում է: Ահաբեկչական կազմակերպությունները հենց Սիրիայի տարածքում են գործում: Պետք է վերջ տալ դրան: Սիրիան մեզ հետ սահմանակից է: Ինչ խոսք, մենք խաղաղություն ենք ուզում, սակայն դա կիրականանա այն դեպքում, երբ Դամասկոսն այդ ուղղությամբ դրական քայլեր կատարի»:

Շալոմի խոսքերի տրամաբանությունը Սիրիային սպառնալու ԱՄՆ-ի ղեկավարության տրամադրություններից չի տարբերվում: Ինչ վերաբերում է Թուրքիայի ղեկավարության տրամադրություններին, ապա դրանց մասին հստակ պատկերացում են տալիս Գյուլի՝ Սիրիա կատարվելիք այցի հետաձգումն ու դրա փոխարեն Իսրայելի արտգործնախարարի Անկարա հրավիրումը: Այլ կերպ, մեկնաբանություններն ավելորդ են նաեւ Թուրքիայի տրամադրությունների պարագայում:

Այնուամենայնիվ, իր ելույթով Գյուլը փորձել է հակակշռել Շալոմի ագրեսիվ ելույթը: Նա ընդգծել է, որ Թուրքիան ի սկզբանե դեմ է եղել տարածաշրջանում որեւէ պատերազմի, ընդգծելով հանդերձ ռազմական գործողություններն Իրաքով սահմանափակելու անհրաժեշտությունը:

Այնուհետեւ Գյուլն ասել է. «Տարածաշրջանում անհապաղ կայունություն պետք է հաստատել: Թույլ չտալ, որ լարվածությունը սրվի եւ լինեն զինված նոր բախումներ: Այս ուղղությամբ պարտավոր ենք գործել բոլորս՝ նպաստելով լարվածության թուլացմանը: Թուրքիան տարածաշրջանային երկիր է, կռիվներից միշտ վնաս է կրել: Իսկ Սիրիան եւ Իրանը մեր հարեւաններն են, ամեն կերպ աշխատում ենք նրանց հետ լավ հարաբերություններ պահպանել: Տարածաշրջանում կայունության պահպանումը բխում է բոլորի շահերից՝ ներառյալ Իսրայելի»:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Լուկաշենկոն կկարողանա այցելել ԱՄՆ եւ ԵՄ

Եվրամիությունը չեղյալ է հայտարարել իր այն որոշումը, որը Բելառուսի բարձրագույն պաշտոնյաներին արգելում էր այցելել ԵՄ գրեթե բոլոր երկրներ: Լյուքսեմբուրգում բացված ԵՄ արտգործնախարարների նիստում նոր որոշման ընդունումը կապված է Մինսկում ԵԱՀԿ խմբի նոր ղեկավարության՝ աշխատապայմանների վերաբերյալ ներկայացված դրական զեկուցման հետ:

ԵՄ ղեկավարների կարծիքով, այդ քայլը թույլ կտա, որ Բելառուսի պատվիրակությունը մասնակցի հինգշաբթի օրը Աթենքում բացվող խորհրդաժողովին, որտեղ ԵՄ ընդլայնված կազմի 25 երկրների ղեկավարները հանդիպում կունենան ԵՄ «նոր հարեւանների» ներկայացուցիչների հետ:

2002 թ. նոյեմբերին Բելառուսի 8 բարձրագույն ղեկավարների, այդ թվում նախագահ Լուկաշենկոյի առջեւ ԵՄ երկրների դռները փակվել էին, երբ Մինսկը հրաժարվել էր երկարաձգել ԵԱՀԿ նախորդ խմբի անդամների այցագրերը: Արգելքը կապված էր նաեւ Բելառուսում մարդու իրավունքների ոտնահարումների հետ:

ԱՄՆ Պետդեպարտամենտը եւս վերացրել է բելառուս ղեկավարների այցելությունների արգելքը: Պետդեպարտամենտի հայտարարության մեջ նշվում է, որ անցյալ տարեվերջից գործող արգելքի վերացումը պատասխան քայլ է Մինսկում ԵԱՀԿ ներկայացուցչության վերաբացման առթիվ: ՌԻԱ գործակալությունը նշում է, որ Պետդեպարտամենտը միաժամանակ «լուրջ մտահոգություն է» արտահայտել Բելառուսում «ժողովրդավարության եւ օրենքի հարգման» ոլորտում տիրող իրավիճակի կապակցությամբ եւ Մինսկին հորդորել է վարել ազատականացման քաղաքականություն:

Մշակույթ

Իրաքում պատմամշակութային շատ արժեքներ են արդեն ավերվել

«Ազգ»-ի ապրիլի 1-ի համարում մենք արդեն անհանգստություն ապրել էինք Իրաքի պատերազմի ժամանակ մշակութային արժեքների ոչնչացման վտանգի մասին: Եվ այսօր, երբ ռազմական կոալիցիայի ղեկավարությունը հպարտությամբ հայտարարում է պատերազմի հաղթական ավարտի մասին, երբ Բաղդադի, Բասրայի, Իրաքի մյուս բնակավայրերում մոլեգնում է գազազած ամբոխը, կրկին համոզվում ենք, որ մի հզոր քաղաքակրթություն է ոչնչացվում: Դրա մասին են վկայում Իրաքից ստացված վերջին հաղորդագրությունները: Գրեթե լիովին ավերվել են Իրաքի ազգային թանգարանը եւ ազգային գրադարանը:

Այս ահավոր ավերածությունը պատկերացնելու համար ասենք, որ Իրաքի ազգային թանգարանում եղած բաբելա-ասորական մշակույթի գրեթե 500 հազար ցուցանմուշներից այժմ մնացել է միայն 100-ի 30-40 մասը, եթե, իհարկե, այս մնացածն այսօր կամ վաղն էլ չավերվի կամ չթալանվի: Աշխարհիկ եւ հոգեւոր մշակույթի բազմահազար նմուշներ՝ սեպագրերի սալիկներ, սափորներ, դամբարաններ, ոսկյա եւ արծաթյա արձանիկներ թալանվում են խուժանի կողմից: Այսինքն շարունակվում է կոալիցիոն զորքերի ավերածությունը, այժմ արդեն այդ նույն ուժերի թույլտվությամբ (եթե չասենք հովանավորությամբ):

Նույնիսկ այստեղից 120 հազար մղոն հեռու կանգնած մարդուն են հայտնի այսօրվա Իրաքի տարածքում գտնվող «Էտեմենանկի զիկուրատը», որն առավել հայտնի է որպես Բաբելոնի աշտարակ, Շամիրամի կախովի այգիները, Ջեմդեթ-Նասրի ժամանակաշրջանին (Ք. ծ. ա IV հազարամյակի վերջ-III հազարամյակի սկիզբ) վերաբերող բարձրաքանդակները, որմնանկարները, Ուր, Ուրուկ քաղաքների եւ պատմական այլ բնակավայրերում պեղված հազարավոր պնակիտներ, որոնց վրա ոչ միայն իշխանական հրամաններ են, գործառույթների նշումներ, այլեւ մշակութային պատմության մնայուն գործեր, այդ թվում նաեւ «Գիլգամեշ» պոեմի սեպագիր գրառումները: Եվ, ահա, այս արժեքների մեծ մասը, որը գտնվում էր Իրաքի ազգային թանգարանում, ավերվեցին ու թալանվեցին:

Ամբողջովին ավերվել, հրդեհվել, թալանվել է Բաղդադի ազգային գրադարանը, որտեղ պահվում էր 1 միլիոն գիրք եւ ձեռագիր:

Մշակույթի գործիչները, գիտնականները, համաշխարհային մշակույթի պահպանմանը կոչված կազմակերպությունները իրենց բողոքի ձայնն են բարձրացրել:

Դեռեւս շաբաթ օրը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Կոիչիրո Մացուուրան ամերիկյան եւ բրիտանական իշխանություններից պահանջել է անմիջապես միջոցներ ձեռք առնել Իրաքի տարածքում գտնվող մշակութային արժեքները պահպանելու համար: Մասնավորապես նա ԱՄՆ-ից պահանջել է պաշտպանության տակ առնել Բաղդադի հնագիտության եւ Մոսուլի թանգարանները, թեեւ դիակապուտներն ավերակների են վերածել Բաղդադի հնագիտության թանգարանը:

Չիկագոյի (Իլինոյս) համալսարանի արեւելագիտության ինստիտուտի պրոֆեսոր, ամերիկյան հանրահայտ արեւելագետ Մակգվայր Գիբսոնը դեռեւս Իրաքում պատերազմական գործողությունները սկսվելուց առաջ երեք անգամ եղել է Պենտագոնում, նախազգուշացրել ամերիկյան ռազմական ղեկավարներին Բաղդադի թանգարաններում պահվող ցուցանմուշների անգնահատելի արժեքի պահպանման կարեւորությունը: 5 հազար տարի առաջ ստեղծված Ուրուկի հանրահայտ սափորը, ամենահին քանդակագործության նմուշ համարվող աշխարհահռչակ «Սպիտակ լեդին», Նիմրուդի ասորական արքաների դամբարաններում եղած ոսկյա զարդերը, ոմանց կարծիքով, պատերազմից առաջ փոխադրվել են Բաղդադում գտնվող Իրաքի կենտրոնական բանկի պահեստարանները: Մյուսները համոզված են, որ Բաղդադում գտնվող պատմամշակութային բոլոր արժեքները տեղափոխվել են «Բաղդադ-2», այսինքն Իրաքի մայրաքաղաքի ստորգետնյա կատակոմբներ:

Լրագրողների հետ երեկ հանդիպեց Իրաքի ազգային թանգարանի գլխավոր տնօրեն Դոննի Ջորջը: Նա հայտարարեց, որ թանգարանի ավերումից դեռ շատ առաջ (ինչպես նաեւ՝ հետո) անձամբ գնացել է Բաղդադում ամերիկյան հրամանատարության շտաբ, խնդրելով, որ ամերիկյան զորքերի գոնե փոքրիկ մի ջոկատ զրահապատ կառքերով պաշտպանի թանգարանի շենքի մուտքը: Բայց գլխավոր տնօրենի սպասումներն իզուր անցան: Ոչ ոք չեկավ:

Միջազգային հնագիտական շրջանակների ճնշման տակ այժմ քննություն է տարվում պատմամշակութային արժեքների ավերումներն ուսումնասիրելու համար: Ամբողջ աշխարհի մշակութաբանները եւ պատմաբանները հավաստում են, որ այս տարածքում 100 հազար տարվա պատմական հնություններ կան: Ամենաարժեքավոր մշակութային արժեքները, որոնք բարձր են գնահատում մասնագետները, 11 հազար տարվա պատմություն ունեն:

Նախնական հետաքննությունից պարզվում է, որ թանգարանի առաջին կողոպտիչները եղել են պրոֆեսիոնալներ, արվեստի գիտակներ: Դա ապացուցվում է այն բանով, որ թանգարանից չեն գողացվել, շրջանցվել են այն ցուցանմուշները, որոնք սոսկ պատճեններ են եւ որոնց բնօրինակներն այժմ գտնվում են Բրիտանական թանգարանում (այսինքն՝ թանգարանի առաջին զավթիչները եղել են անգլիացիները): Երկրորդ՝ մի շարք արձաններ ու քարե ցուցանմուշներ 100 կգ-ից ավելի քաշ ունեն, եւ դրանք տանելու լուրջ ուժեր եւ տեխնիկա էր հարկավոր: Սովորական կողոպտիչը կամ խուժանը դրանք տանել չէր կարող: Իսկ դրանք, իսկապես, տարվել են:

Այժմ, երբ կոալիցիոն ուժերի ղեկավարությունը հայտարարում է ռազմական հիմնական գործողությունների ավարտի մասին, ավելի քան տարօրինակ է հնչում ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Քոլին Փաուելի հայտարարությունն այն մասին, որ ԱՄՆ-ը ցանկանում է ի վերջո անդամակցել ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին: Տարօրինակ է, եթե չասենք ավելին:

Ս. Գ.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՂԱՐՈՒՓՈՍԻՑ

6. Գեղեցկուհի Լիլիթի ճապոնական տարբերակը

Արդեն երկու օր է, ինչ Ղարուփոսի բոլոր կանայք անընդհատ ժպտում են եւ աշխատում են զգույշ լինել: Բանն այն է, որ ֆրանսերենի ուսուցչուհի, գեղեցկուհի Լիլիթը գյուղական դպրոցի ուսուցիչ Սերգոյին մի գաղտնի տեղեկություն է հաղորդել: Պարզվում է, որ Ճապոնիայում ամուսնալուծվելու համար տղամարդիկ մեծ քաշքշուկների մեջ են ընկնում: Սակայն եթե որեւէ տղամարդ կարողանում է դատարանում ապացուցել, որ իր կինն իրեն տեսնելիս չի ժպտացել կամ [illegible] ժամանակ թեկուզ մի քիչ խոժոռել է՝ դատարանն անմիջապես լուծում է այդ ամուսնությունը: [illegible]:

Ուսուցիչ Սերգոն երկու օր ոչինչ չասաց այդ մասին, բայց երրորդ օրը չդիմացավ, հայտնեց գյուղի տղամարդկանց: Դեռ Արսոսն էր, որ մեկ տարի առաջ ուզում էր գյուղի համայնքի ղեկավար դառնալ, անվերջ հատվածներ էր բերում Ավետարանից եւ խոստանում [illegible] Լեւոն Հերոյին, նախկին ոստիկան Սամոյին, հայցվոր Բաբկենին, մի օր, խմած ժամանակ, մտնում է տուն եւ իր կնոջը՝ Տիկազ Մարտշին ստիպում ժպտալ: Մարտշը չի ցանկանում ժպտալ եւ իրեն համարում է ընդդիմադիր ուժ: Արսոսը զայրանում է եւ ասում. «[illegible] Մարտշ, ես քեզ ասում եմ՝ ժպտա, որովհետեւ կա [illegible] ժամանակը եւ ժպտալու ժամանակը»: [illegible] Մարտշը դիմում է ծնողներին ու եղբայրներին: Չխմած Դեռ Արսոսը մի լավ ծեծ է ուտում, սակայն նրան, ամենայնիվ, թույլատրվում է մնալ Մարտշի ամուսնու կարգավիճակում: Էլի բան է: Չեղածից լավ է:

Սակայն գործը չի վերջանում միայն Արսոսի ու Մարտշով:

Ճապոնական ընտանեկան օրենսգրքին անչափ դուր է գալիս նաեւ մնացած բոլոր տղամարդկանց:

Այս գաղափարի ակտիվ կողմնակիցներից է դառնում նաեւ Չուլաղի Մաքիկը, որին հինգ ամիս առաջ զրկել էին մարզային նոտարի Ղարուփոսի ներկայացուցչի պաշտոնից: Նա [illegible] Փոր Տանոյի վառարանի մոտ եւ հայտարարում. «Սիրելի ժողովուրդ, հարգելի ղարուփոսցիներ, [illegible], ես վստահ եմ, որ որեւէ արդյունք այստեղից չի լինի: Ամենայնիվ, հարկ է արձանագրել, որ մեր առաջին գյուղապետ Լեւոն Հերոյի ժամանակներում ղարուփոսյան բարոյական սկզբունքներն այսպես խայտառակ չէին ոտնահարվում»: Ողջ Ղարուփոսն ընդվզումով ընդունեց Մաքիի մոտեցումը:

Սիրտը չկորցրեց եւ վերջին 10 տարվա իր հերթական 281672-րդ մամլո ասուլիսը հրավիրեց Սուրենց Հայրիկը եւ հայտարարեց. «Ամերիկյան եւ եվրոպական աշխարհում լավագույնս ճանաչված եւ Ղարուփոսի [illegible] համար ամենակարեւոր այս խնդրում առավելություն ստանձնած մեր ընտանիքը մաժորիտար սկզբունքով ողջունում է ինչպես խնդրի կողմնակիցներին, այնպես էլ ընդդիմադիրներին՝ եւս մեկ անգամ հաստատելով, որ ես սկզբունքային քաղաքական գործիչ եմ, իրապես ռոմանտիկ եւ գիտակցում եմ, որ անձի պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահի պաշտոնում իմ ընտրվելը ժողովրդավարության հաղթանակն է: Իսկ ժողովրդավարությունը հանգեցնում է Քրիստոսի խաչելությանը, Կոպեռնիկոսի ողբերգությանը: Ժողովրդավարության դրսեւորման ձեւերից մեկն էլ սա է, եւ զոհեր է ենթադրում»:

Արդեն մի քանի օր է, որ Ղարուփոսում քննարկվում է գեղեցկուհի Լիլիթի հայտնած ճապոնական տարբերակը: Կերպերը բորբոքվում են: Տեսնենք, թե ինչ կլինի: Ամեն դեպքում Ղարուփոսում կանայք առավոտից իրիկուն ժպտում են եւ զգուշորեն քնում:

Նամակը Ղարուփոսից ստացավ
ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԾՆՆԴՅԱՆ ՕՐ

Կրկին ծաղկեց Համո Սահյանի պոեզիան

Համո Սահյանի մասին Հրանտ Մաթեւոսյանն ասել է. «Սահյանը ժամանակների ու տարածությունների մեր այս ջինջ ու դյուրագրգիռ խաչմերուկի հայ մարդը եղավ, եւ իր խոսքը մեր երթի համար օրհներգ ու իր գործը մեր դրոշին ճիշտ մեր պատկերը դարձավ...»:

Երեկ նաեւ Հրանտ Մաթեւոսյանով հիշեցինք Համո Սահյանին: Հիշեցինք Երեւանի պանթեոնում, ապա նաեւ՝ Հայաստանի գրողների միության մեծ դահլիճում: Վոլոդյա Աբաջյանի անկրկնելի կատարումները, Սարգիս Նաջարյանի, Սիլվա Յուզբաշյանի, Լալա Մնացականյանի ընտիր արտասանությունները այս անպոետիկ ժամանակներում եւս մեկ անգամ մեզ ապրեցրին Համո Սահյանի պոեզիայում:

ԱՐԱՔՍ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀՆԵՐՈՒՄ

Սարաջյանը նվագում է իր հասակակցի երաժշտությունը

Դա իրոք այդպես է. 25-ամյա դաշնակահարուհի Աննա Սարաջյանը (Մեծ Բրիտանիա) օրերս մենակատար էր նույն տարիքում Յոհաննես Բրամսի ստեղծած Դաշնամուրի թիվ 1 ռե մինոր կոնցերտի կատարման ժամանակ:

Լինելով մեծ կոմպոզիտորի առաջին սիմֆոնիկ ստեղծագործություններից մեկը (1856-1859), Կոնցերտը զուգորդվում է ավելի շուտ պատկառելի արվեստագետի ստեղծագործության հետ, այնքան որ ինքնօրինակ է այդ երաժշտությունը: Եվ Բրամսի Առաջին կոնցերտը, որպես կանոն, նվագում են հասուն տարիքում, երբ «հաղթահարելի է» բազմանշանակության՝ Բրամսի կատարողական գլխավոր դժվարության սահմանը: Տվյալ ստեղծագործության ընկալման բազմանշանակության պատճառով (դասական կամ ռոմանտիկ, քնարական, դրամատիկ կամ հովվերգական, վերջապես հերոսական կամ մտերմիկ) կատարողական պրակտիկան առաջարկում է մեկնաբանումների բազմազանություն: Գտնել սեփական մեկնաբանումը, դրանում համոզելով ունկնդիրներին՝ արդեն իսկ մեծ արվեստ է:

Խելացի, լուրջ, երեւույթների խորքը տեսնող Աննա Սարաջյանն ապրիլի 11-ի երեկոյան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի դահլիճում առաջարկեց Բրամսի անհատական ընթերցում, որը կատարվեց գերմանական հիմնարար ավանդույթների լույսով: Փիլիսոփայական առակ՝ սա է այդ ընթերցման անունը: Բրամսի Դաշնամուրի թիվ 1 կոնցերտը ներկայացավ միակտուր մեծաբեկորի տեսքով, որի «կերտումը» ըստ տակտերի ընթանում էր հանդիսատեսի ներկայությամբ: Ունկնդիրներին անմիջապես գրավեց երաժշտական-փիլիսոփայական պատումի լարվածությունը, որտեղ երաժշտական դարձվածքները խոսքերի պես շարադրում ու զարգացնում էին միտքը, այն հիմնավորելով զանազան փաստարկներով, իսկ երբեմն էլ հերքելով «հակառակի ապացույցներով»:

Շատ հետաքրքրական էր հետեւել մտքի այդ աշխատանքին. թերեւս կարելի է այդպես սահմանել Աննա Սարաջյանի կատարողական ընթերցման ժանրը: Տաղանդավոր դաշնակահարուհին երաժշտական ամբողջ պատումի նախաձեռնողն էր, ընդ որում Հայաստանի սիմֆոնիկ նվագախմբին (վահանակի մոտ է. Թոփչյանն էր) անդրդվելիորեն ստիպում էր հետեւել իր դիրքորոշմանը:

Բրամսի թիվ 1 կոնցերտի երեք մասերի տեմպերը մենակատարուհին գիտակցաբար դանդաղեցրեց, ինչը նրան թույլ տվեց կշիռ հաղորդել յուրաքանչյուր հնչյունի, երաժշտական ժեստի, կոչի, հնչերանգի: Դրա հետ մեկտեղ, օգտագործելով հնչյունային նրբերանգների բավական տարբերակված սանդղակը, Սարաջյանը ստեղծագործության ընդհանուր հնչյունային նկարագրում հանդես բերեց նահանջ պերճ գունավորումից եւ տեմբրային երանգավորումից: Երիտասարդ դաշնակահարուհին կարողացավ համոզել, որ հնչյունը կամ հնչյունային կառուցվածքն իրենց զուսպ վեհությամբ եւ իմաստային հագեցվածությամբ ունկնդրի վրա ազդում են ոչ պակաս չափով, քան հղկված երեւակայության խաղը: Աննան կարողացավ գտնել նման հնչյունային վերարտադրման ուղին, երբ Բրամսը դառնում է ոչ միայն Բեթհովենի գործի շարունակողը, այլեւ Բախի հետեւորդը:

Բախի հնչյունային միջոցների զինանոցի, նրա անկրկնելի պոլիֆոնիկ փորձի օգտագործումն Աննա Սարաջյանին թույլ տվեց հասնել տպավորիչ արդյունքի: Ինչպես Բախի կամ Բեթհովենի գործերի ունկնդրության ժամանակ, Բրամսը եւս Սարաջյանի կատարմամբ գրավեց զարգացող մտքի միասնությամբ. վեհաշուք-դրամատիկ առաջին մասից դեպի երկրորդ մասի վերամբարձ առեղծվածը եւ ապա՝ եզրափակիչ ռոնդոյի դրվագված ցայտունությունը:

Աննան ծնվել է Երեւանում, որտեղ նախնական երաժշտական կրթությունն ստացել է հոր՝ պրոֆեսոր Սերգեյ Սարաջյանի մոտ: Արդեն 15 տարեկանում Աննան Բախի անվան հատուկ մրցանակ ստացավ Էթլինգենում (Գերմանիա) կայացած դաշնակահարների միջազգային մրցույթում: 1995-98 թթ. նա սովորել է Նյու Յորքի Ջուլիարդի երաժշտական դպրոցում, իսկ 1999-2002 թթ.՝ Լոնդոնի երաժշտության Թագավորական ակադեմիայում (նրա ուսուցիչն անգլիացի հիանալի դաշնակահար Հեմիշ Միլնն է, որին մեկ տարի առաջ ունկնդրեցինք Երեւանում): Հաճախ նվագելով համույթներում եւ տարբեր երկրներում համերգներով հանդես գալով որպես մենակատարուհի, Սարաջյանն առավելապես դիմում է դասական նվագացանկին: 2002 թ. հոկտեմբերին Երեւանում նա մենակատարներից մեկն էր Բեթհովենի Ջութակի, թավջութակի եւ դաշնամուրի եռյակ կոնցերտում (մյուս մենակատարներն էին ջութակահարուհի Նիկոլա Լաուդը եւ թավջութակահարուհի Բեատե Ալտենբուրգը՝ երկուսն էլ Լոնդոնից):

Աննա Սարաջյանի ստեղծագործական գլխավոր արժանիքը ոճային մտածողությունն է, որը դրսեւորվում է գեղարվեստական խոսք ու զուսպ հայեցակարգի շրջանակներում: Դրա հաստատումը դարձավ հայրենիքում նրա ունեցած վերջին ելույթը:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Արվեստագիտության դոկտոր

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Ռիթմն արվեստում

Ժողովրդական արվեստի թանգարանում բացվել է երիտասարդ նկարիչ, ձեւավորող Տարոն Սիմոնյանի անհատական ցուցահանդեսը, որտեղ ցուցադրված է 16 ստեղծագործություն: Ներկայացված են ոչ միայն նկարներ, այլեւ ապստրակտ ոճով ձեւավորված իրեր:

Լինելով երիտասարդ սերնդի ներկայացուցիչ, Սիմոնյանն իր գործերում արտացոլել է երիտասարդների կյանքը որոշակի ռիթմով: Նրա ստեղծագործություններում հիանալի ներդաշնակված են գորշ եւ վառ գույները, որոնք ստեղծում են տրամադրությունների շղթա, գույնի եւ ձեւի որոշակի զգացողություն:

Սիմոնյանը մեծացել է արվեստագետի ընտանիքում եւ հենց դա էլ նպաստել է նրա ստեղծագործական ճանապարհի ձեւավորմանը:

Ցուցահանդեսը բաց կլինի մինչեւ ապրիլի 20-ը:

ՄԻՄԱ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ
ԱՆՈՒՇ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ուսանողուհիներ

Ռուսաստանի հարկային ոստիկանության դաշնային ծառայությունը քրեական գործ է հարուցել Մոսկվայի «Սպարտակ» ֆուտբոլային ակումբի ղեկավարության նկատմամբ: Ակումբի ղեկավարությունը մեղադրվում է ՌԴ քրեական օրենսգրքի 193-րդ (արտասահմանից արտարժույթի չվերադարձնելը) եւ 199-րդ (հարկերից խուսափելը) հոդվածներով: Հետաքննությամբ պարզվել է, որ 1998 թ. ամռանը իտալական «Ռոմա» Դմիտրի Ալենիչեւի տեղափոխման համար «Սպարտակի» հաշվարկային հաշվին է փոխանցել 7 մլն դոլար, որից 1,5 մլն դոլարն ակումբը պարտավոր էր որպես հարկ վճարել պետությանը: Սակայն ակումբը հարկային պարտավորությունները չի կատարել, բացի այդ էլ նշված գումարը չի արձանագրված ակումբի հաշվապահական փաստաթղթերում: Քրեական այս գործում գլխավոր մեղադրյալներն են թիմի գլխավոր մարզիչ Օլեգ Ռոմանցեւը, որն այն ժամանակ նաեւ ակումբի նախագահն էր, գլխավոր տնօրեն Յուրի Զավարզինը եւ գլխավոր հաշվապահ Պավել Պանասենկոն: Վերջին երկուսն անցյալ տարվա սեպտեմբերից «Սպարտակում» չեն աշխատում եւ այժմ նույնպիսի պաշտոններ են զբաղեցնում «Դինամոյում»: Սակայն ինչպես նշում են ռուսական լրատվամիջոցները, տարօրինակն այն է, որ գործում բացակայում է «Սպարտակի» այն ժամանակվա փոխնախագահ Գրիգորի Եսաուլենկոն, որն անձամբ է ստորագրել Ալենիչեւի «Ռոմա» տեղափոխվելու համաձայնագիրը, այնուհետեւ Ռոմանցեւի հանձնարարությամբ Շվեյցարիայի մի քանի բանկերում հաշիվ է բացել առանց ՌԴ կենտրոնական բանկի թույլտվության:

Օլեգ Ռոմանցեւին 7 տարվա բանտարկություն է սպառնում

Հետաքրքրական է, որ սա «Սպարտակի» հետ կապված ֆինանսական առաջին սկանդալային պատմությունը չէ: 2000 թ. դատախազությունը պատրաստվում էր քրեական գործ հարուցել 1995/96 թթ. չեմպիոնների լիգայի մրցաշարի մասնակցությունից ստացված գումարից հարկ չվճարելու համար: Ռոմանցեւն ընդունել էր իր մեղքը եւ պետությանը վճարել 5 մլն ռուբլի: Սակայն այս անգամ ամեն ինչ ավելի բարդ է ու լուրջ բնույթ է կրում: 193-րդ հոդվածի համաձայն մինչեւ 3 տարվա ազատազրկում է հասնում, իսկ 199-րդ հոդվածի 2-րդ մասով խոշոր չափի գումար կազմող հարկերի վճարումից խուսափելու համար Ռոմանցեւին կարող են մինչեւ 7 տարվա բանտարկության դատապարտել՝ արգելելով մինչեւ 3 տարի ժամկետով ղեկավար պաշտոններ զբաղեցնել:

Հետաքրքիր զուգադիպությամբ օրերս ՌԴ գլխավոր դատախազությունը Վլադիմիրի մարզի դատախազությունից պահանջել է «Սպարտակի» գլխավոր տնօրեն Լարիսա Նեչաեւայի սպանության քրեական գործը: Վերջինիս 1997 թ. ամռանը սպանված էին գտել իր ամառանոցում: Հետաքննությամբ պարզվել էր, որ նրան սպանել են թմրամոլները, որոնց հետագայում գնդակահարել էին Գուդերմեսում: Սակայն այժմ քննիչները հակված են այն մտքին, որ սպանությունը պատվիրված էր եւ Չեչնիայում գնդակահարել են միայն սպանության իրականացնողներին: Վարկած կա, որ Նեչաեւայի սպանությունը կապված է բենզինի բիզնեսի հետ:

«Սպարտակ» ակումբի ներկայիս նախագահ Անդրեյ Չերվիչենկոն չի բացառում, որ այս ամենի հետեւում կանգնած է Ռուսաստանի ֆուտբոլային միության նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովը, որին վերջերս Չերվիչենկոն մեղադրել էր ակումբի դեմ ծրագրված գործողություններ կիրառելու մեջ: «Սպարտակն» առայժմ պաշտոնական գրություն չի ստացել քրեական գործի հարուցման վերաբերյալ:

Բեքհեմի տրանսֆերով զբաղվում է տնօրենների խորհուրդը

Ինչպես երեւում է, Մադրիդի «Ռեալը» ցանկանում է իր շարքերում ընդգրկել համաշխարհային ֆուտբոլի բոլոր «աստղերին»: Թեեւ արքայական ակումբում հանդես են գալիս կաշվե գնդակի հանրաճանաչ շատ վարպետներ, այնուամենայնիվ, «Ռեալը» որոշել է հրավիրել Անգլիայի հավաքականի ավագ Դեւիդ Բեքհեմին՝ «Մանչեսթր Յունայթեդին» ֆուտբոլիստի տրանսֆերի համար առաջարկելով 60 մլն դոլար: Այս առաջարկը գայթակղել է անգլիական ակումբի ղեկավարությանը: Բեքհեմի հարցով զբաղվելու է ակումբի տնօրենների խորհուրդը, որն իր հատուկ նիստում կքննարկի ֆուտբոլիստի տեղափոխման հետ կապված բոլոր հարցերը: Դա նշանակում է, որ ոչ գլխավոր մարզիչ Ալեքս Ֆերգյուսոնը, ոչ մեկ այլ ուրիշն իրավունք չունի խառնվելու Բեքհեմի տրանսֆերի հարցին: «Մանչեսթր Յունայթեդի» համար առաջին պլանում ֆինանսական շահավետության հարցն է: 60 մլն դոլարն ակումբի համար քիչ գումար չէ: Պետք է հաշվի առնել նաեւ այն, որ ակումբը Բեքհեմին շաբաթական ավելի քան 100 հազար դոլար է վճարում: Իսկ 2005 թ. Բեքհեմի պայմանագրի ժամկետը լրանում է:

Ամենայն հավանականությամբ, «Ռեալում» Բեքհեմը հանդես կգա պորտուգալացի Լուիշ Ֆիգուի դիրքում՝ կիսապաշտպանության աջ թեւում, որտեղ իրեն լավ է զգում հավաքականի ավագը: Հարկ է նշել, որ «Ռեալի» անգլիացի վերջին լեգեոները՝ Ստիվ Մակմանամանը 5 տարում այդպես էլ իրեն ինչպես հարկն է չդրսեւորեց թիմում: Կանխատեսելով Բեքհեմի հնարավոր տեղափոխությունը «Ռեալ», «Մանչեսթր Յունայթեդը» մտադիր է հրավիրել «Պարի Սեն Ժերմենի» կիսապաշտպան բրազիլացի Ռոնալդինյոյին:

Ազգային հավաքականների ռեկորդակիրները

Էստոնիայի հավաքականի կիսապաշտպան Մարկո Կրիստալն ազգային ընտրանու կազմում 126-րդ հանդիպումն անցկացրեց: Այս ցուցանիշով նա հավասարվեց իտալացի Պաոլո Մալդինիին եւ խորվաթացի դարպասապահ Անդոնի Սուբիսարետային: Եվրոպացի ֆուտբոլիստներից վերը նշված եռյակին գերազանցում են միայն գերմանացի Լոթար Մաթեուսը (150 խաղ), շվեդ դարպասապահ Թոմաս Ռավելին (143) եւ Դանիայի հավաքականի նախկին դարպասապահ Պետեր Շմեյխելը (129): Քանի որ բոլոր նշված ֆուտբոլիստներն էլ արդեն ավարտել են ելույթներն ազգային հավաքականում, ուստի Կրիստալը լավ հնարավորություն ունի ընտրական մրցաշարի ավարտին գերազանցելու Շմեյխելի ցուցանիշը:

Իհարկե, հավաքականում 100 եւ ավելի խաղ քչերին է հաջողվում անցկացնել: Դա պայմանավորված է ոչ միայն ֆուտբոլիստի խաղային որակներից, այլեւ հավաքականի անցկացրած խաղերի քանակից: Դրա վառ ապացույցը ՀՀ հավաքականի ֆուտբոլիստներ Արթուր Պետրոսյանի, Սարգիս Հովսեփյանի եւ Հարություն Վարդանյանի դեպքն է: Նշված ֆուտբոլիստները հավաքականի հիմնադրման օրից ավելի քան 10 տարի խաղում են ազգային թիմում: Մյուս երկրների հավաքականներում դժվար է գտնել ֆուտբոլիստների, որոնք այդքան երկար հանդես գան թիմի կազմում: Սակայն խնդիրն այն է, որ Հայաստանի հավաքականը բացի պաշտոնական մրցումներից շատ քիչ թվով ընկերական հանդիպումներ է անցկացնում: Այդ իսկ պատճառով խաղերի քանակով մեր հավաքականի ռեկորդակիր Արթուր Պետրոսյանն առայժմ միայն 61 հանդիպման է մասնակցել: Այլապես, թե նա, թե Սարգիսն ու Հարությունն արդեն հասած կլինեին 100 խաղի սահմանագծին:

Նալբանդյանը մտավ հաջորդ փուլ

Մոնտե Կառլոյում մեկնարկած թենիսի մրցաշարի մասնակիցների թվում են նաեւ Սարգիս Սարգսյանն ու Դավիթ Նալբանդյանը: Ցավոք, Սարգիսն առաջին իսկ խաղում անհաջողության մատնվեց եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից: Ֆելիքս Մանտիլյայի հետ մրցախաղի առաջին խաղափուլում Սարգիսը չկարողացավ դիմադրել մրցակցին՝ զիջելով 0-6 հաշվով: 2-րդ խաղափուլում թեեւ Սարգսյանն ավելի հաջող խաղաց, սակայն ի վերջո պարտվեց (5-7): Իսկ ահա, Դավիթ Նալբանդյանը հաղթահարեց առաջին արգելքը՝ պարտության մատնելով ֆրանսիացի Ռիշար Գասկեին (6-4, 6-0): Հաջորդ փուլ են դուրս եկել Պորտասը, Վոլանդրին, Շուլերը, Լյուբիչիչը, Լոպեսը, Կլեմանը, Գաուդիոն եւ Կուերտենը:

ՀԱՐՑՈՒՄ

Շիրերն ու Կանտոնան ճանաչվել են լավագույնը

Ալան Շիրերն ու Էրիկ Կանտոնան ճանաչվել են Անգլիայի պրեմիեր-լիգայի առաջին տասնամյակի լավագույն ֆուտբոլիստներ: «Նյուքասլի» հարձակվողն առավելագույն ձայներ է հավաքել անգլիացի բոլոր ֆուտբոլիստների շրջանում, իսկ ֆրանսիացի Կանտոնան լավագույնն է ճանաչվել լեգեոներների մեջ: Նշենք, որ անգլիական պրեմիեր-լիգան հիմնադրվել է 1992 թ.:

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Ուժերի ստուգատես Վարշավայի ռինգում

Վարշավայում անցկացված «Ա» կարգի միջազգային մրցաշարում հաջող քննություն հանձնեցին մեր հանրապետության բռնցքամարտիկները, որոնք նախապատրաստվում են հուլիսին կայանալիք աշխարհի առաջնությանը: Մրցաշարը բավական ուժեղ կազմ էր հավաքել. 19 երկրների ներկայացուցիչների թվում էին տիտղոսակիր շատ բռնցքամարտիկներ: Մրցակարգի համաձայն, յուրաքանչյուր երկրից հինգ էին դուրս եկել 5-ական բռնցքամարտիկներ: Մեր հանրապետության պատվիրակներից բոլորից հաջողը վանաձորցի Բագրատ Ավոյանի ելույթն էր: 60 կգ քաշային կարգում հայ բռնցքամարտիկը հասավ մինչեւ եզրափակիչ, որտեղ զիջեց Ռուսաստանի ներկայացուցչին: Արսեն Մարտիրոսյանը (54 կգ), աշխարհի առաջնության բրոնզե մրցանակակիր Արամ Ռամազյանը (57 կգ) եւ Եվրոպայի առաջնության 3-րդ մրցանակակիր Մարատ Թովմասյանը (գերծանր քաշ) գրավեցին 3-րդ տեղը: Ընդ որում, Թովմասյանն առաջին անգամ էր հանդես գալիս իր համար անսովոր գերծանր քաշում: Հայաստանի 5-րդ ներկայացուցիչը՝ Ալեքսան Նալբանդյանը (51 կգ) պայքարից դուրս մնաց առաջին իսկ փուլում: Նրա մրցակիցն աշխարհի չեմպիոն, օլիմպիական խաղերի բրոնզե մեդալակիր ֆրանսիացի բռնցքամարտիկն էր: Հարկ է նշել, որ բացի Բագրատ Ավոյանից, մեր մյուս բռնցքամարտիկներն առաջին անգամ էին այս տարի միջազգային մրցասպարեզ դուրս եկել: Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ռաֆայել Մեհրաբյանը հիմնականում գոհ է իր սաների ելույթներից:

Առջեւում Հայաստանի առաջնությունն է (մայիսի 5-10-ը), որի արդյունքներով կկազմավորվի հավաքականը, որը կմասնակցի մայիսի 28-ից հունիսի 2-ն Աթենքում կայանալիք Ակրոպոլիսի գավաթի խաղարկությանը: Այդ մրցաշարը մեր բռնցքամարտիկների համար ուժերի լավ ստուգատես կհանդիսանա աշխարհի առաջնությունից առաջ:

Գավաթը կվիճարկեն «Արսենալն» ու «Սաութհեմփթոնը»

Հայտնի դարձան ֆուտբոլի Անգլիայի գավաթի եզրափակիչի մասնակիցները: Վճռական խաղում մայիսի 17-ին պատվավոր մրցանակը կվիճարկեն «Արսենալն» ու «Սաութհեմփթոնը»: «Արսենալը» կիսաեզրափակիչում սեփական հարկի տակ պարտության մատնեց առաջին դիվիզիոնում հանդես եկող «Շեֆիլդ յունայթեդին»: Հանդիպման ելքը վճռեց 34-րդ րոպեին Ֆրեդի Յունգբերգի խփած միակ գնդակը: Այդ մրցամարտում «Արսենալի» դարպասապահ Դեւիդ Սիմենն անցկացրեց պաշտոնական մրցումներում իր 1000-րդ հանդիպումը: 39-ամյա դարպասապահն իրեն հիանալի դրսեւորեց: Թիմի մարզիչ Արսեն Վենգերը գոհ է Սիմենից: Ըստ մարզչի, հաջորդ մրցաշրջանում եւս Սիմենը կպաշտպանի «Արսենալի» դարպասը, այնուհետեւ կզբաղվի մարզչական աշխատանքով՝ իր հսկայական փորձը հաղորդելով թիմի դարպասապահներին:

«Սաութհեմփթոնի» ֆուտբոլիստները եզրափակիչի ուղեգիր նվաճեցին՝ պարտության մատնելով «Ուոտֆորդին» (2-1):

Միավորների տարբերությունը կրճատվեց

Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարի քառորդ եզրափակիչում «Մանչեսթր Յունայթեդի» հետ գերազանց խաղից հետո Մադրիդի «Ռեալը» երկրի առաջնության 29-րդ տուրում պարտվեց իր գլխավոր հակառակորդներից մեկին՝ «Ռեալ Սոսյեդադին»: Խաղը շատ անհաջող դասավորվեց «Ռեալի» համար: Արդեն 3-րդ րոպեին Կովալեւիչը բացեց հաշիվը: Մինչեւ ընդմիջում կրկին Կովալեւիչն ու Նիխատը եւս երկու անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը: Թվում էր, թե «Ռեալը» ջախջախիչ պարտություն կկրի, սակայն Ռոնալդոն կրճատեց հաշվի տարբերությունը: Բայց հետագայում Ալոնսոն խփեց 4-րդ գնդակը: Միայն խաղավերջում Պորտիլյոն կարողացավ կրկին հաշվի տարբերությունը հասցնել 2-ի: Այս պարտությունից հետո «Ռեալ Սոսյեդադն» ու «Դեպորտիվոն» ընդհուպ մոտեցան «Ռեալին»՝ միավորների տարբերությունը հասցնելով 3-ի: «Դեպորտիվոն» հյուրընկալվելիս հաղթեց «Բարսելոնին» (4-2): Այդ խաղում 2 գոլ խփեց առաջնության լավագույն ռմբարկու Մակայը (22 գնդակ): Տուրի մյուս խաղերի արդյունքներն են. «Վալենսիա»-«Օսասունա»՝ 1-0, «Սելտա»-«Բետիս»՝ 1-0, «Ռայո Վալյեկանո»-«Ատլետիկ»՝ 1-1, «Ատլետիկո»-«Էսպանյոլ»՝ 3-3, «Մալագա»-«Վալյադոլիդ»՝ 1-0, «Մալյորկա»-«Ռասինգ»՝ 3-3, «Ռեկրեատիվո»-«Ալավես»՝ 1-0, «Սեւիլիա»-«Վիլյառեալ»՝ 3-1:

Հաղթանակ աշխարհի նոր ռեկորդով

Լոնդոնյան ավանդական մարաթոնն ավարտվեց 29-ամյա բրիտանացի Պոլա Ռեդկլիֆի հաղթանակով, որը մրցատարածությունը հաղթահարեց 2 ժամ 15 րոպե 25 վրկում: Հանրահայտ վազորդուհին աշխարհի նոր ռեկորդ սահմանեց՝ 1 րոպե 53 վրկ-ով բարելավելով կես տարի առաջ Չիկագոյում ցույց տված իր ցուցանիշը: Երկրորդ արդյունքը ցույց տվեց քենիացի Կատերինա Նդերեբան (2:19.55), 3-րդը վերջնագիծը հատեց ամերիկուհի Դինա Դրոսինը (2:21.16):

Տղամարդկանց մրցավեճում լավագույնն աշխարհի եւ օլիմպիական չեմպիոն եթովպացի Գեզանե Աբերան էր (2:07.56): Նույնպիսի արդյունք ցույց տվեց նաեւ իտալացի Ստեֆանո Բալդինին, սակայն մրցումների տեսագրության կրկնապատկերը դիտելով, մրցավարները հաղթող ճանաչեցին եթովպացի մարզիկին: 3-րդ տեղը գրավեց քենիացի Ժոզեֆ Նգոլեպուսը (2:07.57): Հանրահայտ քենիացի վազորդ Փոլ Տերգատը 2:07.59 արդյունքով գրավեց 4-րդ տեղը:

Առաջատարը Պոլգարն է

Բուդապեշտում անցկացվող շախմատի մրցաշարի 4-րդ տուրում արդյունավետ ելք ունեցավ միայն Բերկես-Շորթ պարտիան: Իր օգտին հաղթական միավոր գրանցեց անգլիացի գրոսմայստերը: Ալ-Ալմաշի, Լուտց-Պոլգար, Լեկո-Կրամնիկ եւ Մովսիսյան-Գելֆանդ պարտիաներում խաղաղ դաշն կնքվեց: 4 տուրից հետո միանձնյա առաջատարը Յուդիթ Պոլգարն է՝ 3,5 միավոր: Նրանից կես միավորով հետ է մնում Շորթը: 2-ական միավոր են վաստակել Մովսիսյանը, Գելֆանդը եւ Լեկոն:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

Չճանաչված Ղարաբաղը եւ ճանաչված Վրաստանը

ԱԳՆ դեսպան Ժղենտի. «Անվերահսկելի տարածքները ահաբեկչության բարեբեր օջախ են»

Իրաքում ամերիկյան ագրեսիան Վրաստանի պետական, քաղաքական շրջանակներում հավանության արժանացավ: Բացառությամբ Աջարիայի առաջնորդ Ասլան Աբաշիձեի «Աղորձինեբա», Խորհրդային Վրաստանի կոմունիստական վերջին առաջնորդ Ջումբեր Պատիաշվիլու «Էրթոբա» եւ արդի Վրաստանի կոմկուսի ղեկավար Պանտելեյմոն Գեորգաձեի, Վրաստանի մյուս կուսակցությունները եւ պաշտոնական Թբիլիսին յուրաքանչյուր ընձեռված առիթով գովաբանում են Բուշի իրաքյան քաղաքականությունը:

Թբիլիսիում հույս ունեն, որ մի գեղեցիկ օր ԱՄՆ-ը կարգ ու կանոն կհաստատի անվերահսկելի Աբխազիայում, Հյուսիսային Օսիայում եւ, անշուշտ, Լեռնային Ղարաբաղում:

Վրացական պաշտոնական մամուլը, պաշտոնական Թբիլիսիի տեսակետներն արտահայտող պաշտոնյաները Ղարաբաղի խնդրին մինչեւ վերջերս անդրադառնում էին նրբորեն՝ ենթադրաբար հաշվի առնելով հայ-վրացական դարերից եկող բարեկամական կապերը: Այժմ, պաշտոնական մամուլն օգտագործում է «դե ֆակտո ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյան» «դե ֆակտո անկախ Ղարաբաղ» եւ նմանօրինակ արտահայտություններ:

Թվում է, փոխվել են ժամանակները, եւ Իրաքում ամերիկյան ագրեսիայի հաջողությունը որոշակի ճշգրտումներ է մտցրել պաշտոնական Թբիլիսիի եւ վրացական ընդդիմության դիվանագիտական, քաղաքական բառապաշարում:

Ընդդիմադիր «Նոր աջեր» կուսակցության ղեկավար Դավիթ Գամկրելիձեն Բաքվի «Էխո» թերթին (ապրիլի 8) տված հարցազրույցում ասում է. «Մենք պետք է Աբխազիայի եւ Ղարաբաղի հարցի լուծումը գտնենք ինքնուրույն: Ես կարծում եմ, որ ԱՄՆ-ն աջակցելու է, այդ տարածքներում բնակվող ժողովրդի ազատագրության պայքարին: Այդ տարածքներում ժողովուրդը փոքրիկ դիկտատորների լծի տակ է»:

Վրաստանի ԱԳՆ հատուկ հանձնարարություններով դեսպան Կոնստանտին Ժղենտին Բաքվի «Զերկալո» թերթին (ապրիլի 9) տված հարցազրույցում ասում է. «Անվերահսկելի տարածքներն ահաբեկչության բարեբեր օջախ են, այդ թվում՝ ինքնահռչակ Աբխազիան, Ղարաբաղը, Հարավային Օսիան: Եվ քանի որ միջազգային հանրությունը պայքարում է ահաբեկչության դեմ, ապա առաջին քայլերից մեկը պետք է լինի այդ հակամարտությունների կարգավորումը»:

Կոնստանտին Ժղենտին Վրաստանի ԱԳՆ բարձրաստիճան պաշտոնյա է, հետեւաբար ներկայացնում է պաշտոնական Թբիլիսիի տեսակետները:

«Ո՛չ Աբխազիան, ո՛չ Ղարաբաղը ճանաչված պետություններ չեն: Հետեւաբար, միջազգային հանրության կողմից չվերահսկվող այդ տարածքները կարող են դառնալ ահաբեկչության, զենքի, թմրանյութերի, մարդագողության բարեբեր օջախ: Եթե Աբխազիան Ռուսաստանի վերահսկողության տակ է, ապա դա չի նշանակում, որ վերահսկում է Ռուսաստանը», **«Ազգի»** հետ զրույցում ասաց դեսպան Ժղենտին:

Մեր այն հիշեցմանը, որ չճանաչված Ղարաբաղում չկա Պանկիսի կիրճ եւ այնտեղ (Ղարաբաղում) դիվանագետներին, օտարերկրյա քաղաքացիներին չեն գողանում, իսկ, ասենք, ճանաչված Վրաստանի մայրաքաղաք Թբիլիսին համարվում է վտանգավոր քաղաք, դեսպան Ժղենտին պատասխանեց. «Մարդկանց առեւանգում են ե՛ւ Թբիլիսիում, ե՛ւ Նյու Յորքում, ե՛ւ ամենուր: Ինչ վերաբերում է Պանկիսին, ապա ժամանակին այնտեղ զրոհայինները անցել էին Ռուսաստանի տարածքից»:

1999-2002 թ. միջազգային հանրության կողմից ճանաչված Վրաստանում գրանցվել է մարդագողության 239 դեպք: Այս ընթացքում միջազգային հանրության կողմից չճանաչված Ղարաբաղում չի գրանցվել մարդագողության ոչ մի դեպք:

Վրաստանի տարածքում, ինչպես տարբեր առիթներով նշել են ուժային նախարարներ Կոբա Նարչեմաշվիլին եւ Վալերի Խաբուրձանիան, գործում են զինված խմբավորումներ: Չճանաչված Ղարաբաղում նման զինված խմբավորումներ չկան:

Համեմատությունները միջազգային հանրության ճանաչած Վրաստանի եւ չճանաչված Ղարաբաղի միջեւ կարելի է շարունակել: Կարեւորը, սակայն, հայ-վրացական բարեկամական կապերն են:

Ի դեպ, մոտ ապագայում սպասվում է ԼՂՀ նախկին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի այցը Թբիլիսի: Սովորության համաձայն, բարեկամ եւ հարեւան հանրապետությունների ղեկավարներն ամեն տարի այցելում են միմյանց:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

ՀԱՄԱՅՆԱՐԱԿ

Ատիպիկ թոքաբորբից 140 մարդ է մահացել

ՍՅԱՆԳԱՆ (ՀՈՆԿՈՆԳ), 15 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Առ այսօր տարբեր երկրներում 140-ից ավելի մարդ է մահացել ատիպիկ թոքաբորբի համաճարակից: Բուժընթաց են անցնում կյանքի համար այդ վտանգավոր հիվանդության 3,3 հազար վիրուսակիրներ: Այս տվյալներն այսօր բերում են Սյանգանի զանգվածային լրատվամիջոցները՝ վկայակոչելով Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության վիճակագրությունը: Վերջին մի քանի շաբաթվա ընթացքում ոչ տիպիկ թոքաբորբը, որի համաճարակն սկսվել էր անցյալ տարի Չինաստանի հարավում, տարածվել է աշխարհի 20 երկրներում: Այդ հիվանդությունից բոլորից շատ զոհեր են գրանցված Չինաստանում: Այնտեղ ատիպիկ թոքաբորբից 64 մարդ է մահացել: Ընդհանուր հաշվով ՉԺՀ-ում գրանցված է հիվանդության 1418 դեպք: Սյանգանում 40 մարդ է մահացել եւ եւս գրեթե 1,2 հազար հիվանդներ բուժվում են հիվանդանոցներում: Համաճարակի տարածման դեմ պայքարը շարունակվում է Սինգապուրում, Վիետնամում, ԱՄՆ-ում եւ այլ երկրներում, որտեղ նրա վիրուսը նույնպես հանգեցրել է մարդկային զոհերի: Ասիական մայր ցամաքի սահմաններից դուրս նրանց թիվն ամենից շատ է Կանադայում, որտեղ համաճարակից 13 մարդ է մահացել:

Միջազգային կազմակերպված հանցախումբը եռանդագին յուրացնում է Ռուսաստանի թմրաշուկան

ՄՈՍԿՎԱ, 15 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի իրավապահ մարմինները նշում են միջազգային հանցավոր հանրակցությունների ակտիվությունը, որը նպատակամղված է Ռուսաստանի թմրաշուկայի մասշտաբային յուրացմանը: Ինչպես այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդել են իրավապահ մարմինների աղբյուրներ, միջազգային հանցախումբը բաշխել է եւ լրամշակել թմրանյութերը Ռուսաստան առաքելու հիմնական ուղիները: Հերոինը եւ ափիոնը մեծ մասամբ գալիս են Աֆղանստանից, Պակիստանից, Կենտրոնասիական տարածաշրջանի երկրներից, Թուրքիայից, Վրաստանից, բալթյան երկրներից: Կոկաինի մատակարարումները կարգավորված են Կոլումբիայից, Վենեսուելայից, Բոլիվիայից, Բրազիլիայից, ԱՄՆ-ից, Էկվադորից, բալթյան երկրներից: Սինթետիկ թմրանյութերը Ռուսաստան են բերվում Նիդեռլանդներից, Լեհաստանից, Լիտվայից, Գերմանիայից, Հնդկաստանից, Բելառուսից, Բելգիայից, մարիխուանան եւ հաշիշը՝ Աֆղանստանից, Ղազախստանից, Ադրբեջանից, Կենտրոնասիական տարածաշրջանից, Նիդեռլանդներից, Զաիրից, Նիգերիայից, Մոզամբիկից, Նեպալից: Անցյալ տարի զգալիորեն աճել էին կոկաինի, մարիխուանայի, ամֆետամինների եւ հալյուցինահարուցիչների մատակարարումները Ռուսաստան:

ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը հայտարարում է

Վերջին օրերին բարձրացել է ավտոգազալցման կայանների միջոցով որպես տրանսպորտային միջոցների վառելիք իրացվող սեղմած գազի մանրածախ գինը, ինչը, շրջանառվող տեղեկությունների համաձայն, վերագրվում է սեղմած գազի հարկման դրույքաչափերի բարձրացմանը:

Սակայն պետք է նշենք, որ ավտոգազալցման կայանների միջոցով որպես տրանսպորտային միջոցների վառելիք իրացվող սեղմած գազի գնի բարձրացումը (շուրջ 30 տոկոսով) պայմանավորված չէ ավտոտրանսպորտային միջոցների գազալիցքավորման գործունեության համար հարկման դրույքաչափերի բարձրացմամբ, քանի որ նախ նշված գործունեության հարկման դրույքաչափերի փոփոխությունը տեղի է ունեցել 2003 թ. հունվարի 1-ից (մինչդեռ գազի գների բարձրացումը տեղի է ունեցել վերջերս), ինչպես նաեւ հարկման դրույքաչափերի փոփոխության արդյունքում, համաձայն ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության գնահատման, մատակարարվող գազի գինը կարող էր բարձրանալ առավելագույնը 3,5-5 տոկոսով: Այսինքն՝ եթե ավտոտրանսպորտային միջոցների լիցքավորման համար վճարվող գինը մինչեւ վերջին բարձրացումները կազմում էր մեկ տարայի (բալոնի) հաշվով 1000 դրամ, ապա հարկման դրույքաչափերի փոփոխությամբ պայմանավորված այն կարող էր կազմել առավելագույնը 1050 դրամ՝ 1300-ի փոխարեն: Հետեւաբար գազալցման կայանների կողմից վաճառվող գազի գնի վերը նշված չափով բարձրացումը պայմանավորված չէ հարկման չափերի բարձրացումով:

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԵՎ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Աճ-ռիէլտոր «Արմեն Քարամյան»-ը Երեւանի «Աղամանդ» ապրանքահումքային բորսայի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացնում

ՀՀ Կենտրոնական բանկի գույքը, այդ թվում՝
- Բնակելի տուն (ընդ. մակերեսը՝ 233.8 քմ)
- Հողամաս (2 հատ՝ համապատասխան 0.22 հա եւ 0.26 հա):

Հասցեն՝ ՀՀ, Արարատի մարզ, գ. Դալար
Մեկնարկային գինը՝ 80168807 դրամ

Աճուրդները՝ դասական, այնուհետեւ հոլանդական եղանակով 2003 թ. մայիսի 16-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13:00: Հասցեն՝ ք. Երեւան, Մհեր Մկրտչյան 5:

Տեղեկությունների համար դիմել Աճ-ռիէլտոր «Արմեն Քարամյան»-ին: Հեռ.՝ (09) 41 68 18 կամ 56-31-15, 56-48-83:

Վաճառում եմ

առանձնատուն Աշտարակում, բնակ. տարածությունը՝ 200 քմ, պտղատու այգի՝ 2.500 քմ, ավտոտնակ, լողավազան, սաունա: Շենքը բաղկացած է 4 հարկից, ունի 8000 քմ լրացուցիչ տարածք:

Հեռ.՝ 55-78-53:

Շտապ վաճառվում է

Երկհարկանի կապիտալ շինություն Քանաքեռում (Ֆանարջյան փ.), 1400 քմ մակերեսով: Ունի ցանկապատված կից տարածք (հողամաս) 2700 քմ մակերեսով, եւ օժանդակ շինություններ (ավտոտնակներ, կաթսայատուն) 200 քմ մակերեսով: Ընդհանուր տարածքը՝ մոտ 4300 քմ: Շինություններն ունեն կապիտալ վերանորոգման կարիք: Տարածքն ունի երկկողմանի մուտք եւ կարող է ծառայել որպես հյուրանոց, ուսումնական կենտրոն, գրասենյակ կամ բնակելի տարածք: Գինը՝ 55.000 դոլար: Հեռ.՝ (09) 40 08 64 կամ 42 41 24:

☎ 529353
ՍՄԱՐՏԱՔ
ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Վաճառվում է գերմանական «Վեբմեստր» 80 բասանոց ակորդեոն, չինական «Յուանա» էլեկտրաքիթառ, «Տոմսոնիկ» սինթեզատոր, նանոն: Հեռ.՝ 64 71 43:
- Վաճառվում է 3 սենյականոց բն. Վարդանանց 28, բն. 34, 9/3 հասցեում, ը/տ 81,2 քմ, կապիտալ վերանորոգված, ունի սառը եւ տաք ջրի բաք, լողասենյակի հատակը ջեռուցվող, պատուհանները ծայրամենկուսիչ եվրոպական, օդորակիչ, արբանյակային ալեհավաք, 6 պահարան, մուտքի մոտ 2 մեծ երկաթյա պահարան եւ ավտոտնակ: Գինը՝ 45.000 դոլար: Հեռ.՝ 55-14-82, առանց միջնորդի:
- Վաճառվում է NOKIA 8210 մոդելի բջջային հեռախոս: Գինը՝ 120 դոլար: Հեռ.՝ (09) 423833:
- Ցանկանում եմ ունենալ հովանավոր՝ գիրք հրատարակելու համար, որ նվիրված է կանանց եւ ունի պատմագեղարվեստական բնույթ: Հեռ.՝ 57-20-58, Արա:
- Տրվում է վարձով 1 սեն. բն. Սերգեյան նկաս. մոտ, հեռ.՝ 27-84-43:
- «Աշխատանքի հույսեր» Ռուսական միջազգային կազմակերպությունը աշխատանքի է հրավիրում 18-ից բարձր տարիքի անձանց: Հեռ.՝ 55-31-46 (տուն), 27-44-28 (աշխ. ժ. 11-13) (Լիդա):
- Շատ պահանջվում են կահույքագործներ, գորգագործներ, փականագործներ: Պայմանների ծանոթանալու համար զանգահարել՝ 63-70-80, Արամ:
- Վաճառվում է 80 բասանոց գերմանական ակորդեոն: Գինը՝ 40 դոլար: Հեռ.՝ 484324:
- Վաճառվում է 4 սեն. բնակարան Ավանում, Դանիել Վարուժան փողոցում, 9/6 հարկ: Գինը՝ 13.000 դոլար: Հեռ.՝ 624379, 533700:
- Վաճառվում են չինական սալիկներ 15x15, 7 մետրը՝ 40 դոլար: Հեռ.՝ 484324:
- Նոր եռաժտության մուտքագրում SIMENS հեռախոսի զանգերի ցուցակում: Գինը՝ 1000 դրամ: Հեռ.՝ 399124:
- Վաճառվում է բնակելի տուն Հ. Քոչար փողոցում, 174 տուն: Ընդհանուր տարածքը՝ 380 քմ, 1-ին հարկում գտնվում են ննջարաններ, 2-րդ հարկում՝ 1 հյուրասրահ, 1 ճաշասենյակ, 1 ճաշասենյակ, ունի մշտական ջուր, բնական գազ, որը դեռ չի միացված: Կա նաեւ ավտոտնակ եւ պատշգամբ: Նախնական գինը՝ 48.000 ԱՄՆ դոլար: Հեռ.՝ 25-50-95, Սուսան:
- Վաճառվում է 80 լիտրանոց Տեռմեքս, նոր, հորիզոնական դիրքի համար: Գինը՝ 80 դոլար: Հեռ.՝ 24-82-70:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կապանի քաղաքապետարանը 19.05.2003 թ. կազմակերպում է դասական բաց աճուրդ: Վաճառվում է Շահումյան փ. թիվ 11 շենքի առաջին հարկի 12.0 քմ ոչ բնակելի տարածքը: Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 16.05.2003 թ. պետք է ներկայացնեն աճուրդի մասնակցության հայտ, ընկերության (անձը հաստատող) փաստաթղթեր, աճուրդի մասնակցության եւ տոմսի անդորրագրեր:

Տեղեկությունների համար դիմել քաղաքապետարան, հեռ.՝ 6-58-52:

ԱՃՈՒՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

undp

ԲՈԼՈՐ ՑԱՆԿԱՑՈՂՆԵՐԻՆ

ՄԱԶԾ-ի հայաստանյան գրասենյակը հրավիրում է երիտասարդ մասնագետներին (մինչեւ 28 տարեկան) մասնակցելու ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի առաջին հարկի վերաձեւավորման մրցույթին:

Մրցույթին մասնակցելու փաստաթղթերը եւ լրացուցիչ տեղեկատվություն կարելի է ձեռք բերել ամեն օր, ժամը 15:00-ից մինչեւ 18:00, հետեւյալ հասցեով՝ ՀՀ, Երեւան, Կ. Լիբկնեխտի 14, հեռ.՝ 56 60 73, դիմել Համլետ Միրզոյանին:

Մրցութային փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ 2003 թ. հունիսի 1-ը: Բոլոր առաջարկները կուսումնասիրվեն եւ արդյունքների մասին կտեղեկացվեն:

ՄԱԶԾ-Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 15. 4. 2003 Գինը՝ 100 դրամ